

სსიპ ქალაქ ბათუმის N6 ფიზიკა-მათემატიკის საჯარო სკოლა

ლეილა მურადაშვილის

პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის ანგარიში.

მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები

გეოგრაფიის გაკვეთილზე VII^ბ კლასში.

2018-2019წწ.

სარჩევი

შესავალი.....	4
თავი 1.....	5
საკვლევი საკითხის მიმოხილვა.....	5
1.1 ინფორმაცია სკოლის შესახებ	5
1.2 პრობლემების აღწერა	5
1.3 პრობლემების გამომწვევი მიზეზები	6
1.4 კვლევის აქტუალობა.	7
თავი 2.....	8
ლიტერატურის მიმოხილვა.....	8
თავი 3.....	18
კვლევის მეთოდები და ინსტრუმენტები.	18
3.1 რაოდენობრივი კვლევის მონაცემთა ანალიზი	19
3.2 თვისობრივი კვლევის მონაცემთა ანალიზი	22
3.3 მოსწავლეთა გამოკითხვის ანალიზი	23
თავი 4.....	24
კვლევის ძირითადი დასკვნები და მიგნებები	24
თავი 5.....	25
ინტერვენციების დაგეგმვა და განხორციელება.....	25
5.1 თანამშრომლობა მოსწავლეებთან და მათ მშობლებთან	26
5.2 გაკვეთილების დაგეგმვა ჯგუფური და პრაქტიკული სამუშაოების გამოყენებით	27
5.3 ვიდეო ექსკურსიების გამოყენება-განხილვა გაკვეთილზე.	28
5.4 პროექტებით სწავლება.....	28
5.5 მუზეუმების საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობა.....	29
5.6 „გეოგრაფიული მარგალიტები“	31
5.7 სასწავლო რესურსების შექმნა და გამოყენება.....	31
5.8 სოციალურ სივრცეში ჯგუფის შექმნა.....	31
თავი 6.....	32
ინტერვენციების შეფასება.....	32
თავი 7.....	35
დასკვნა	35
გამოყენებული ლიტერატურა	37

დანართები.....	38
რეფლექსია.....	62

„ ჩემ მიერ მოგვარებული ყოველი პრობლემა
იქცევა წესად, რომელიც სამომავლოდ სხვა პრობ-
ლემების მოგვარებაში მეხმარება“.

რენე დეკარტი

შესავალი

საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა ჩართულობა სწავლა-სწავლების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საკითხია. სკოლებში საბაზო საფეხურზე იწყება გეოგრაფიის სწავლება და შესაბამისად ყალიბდება მოსწავლეთა დამოკიდებულებები და ინტერესი საგნის მიმართ. ერთ-ერთი მთავარი პრობლემა სწორედ საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა დაბალი ჩართულობაა გეოგრაფიის გაკვეთილზე. ინტერესი არის, მაგრამ მოსწავლეებს ეძნელებათ გეოგრაფიის შესწავლა. არსებული პრობლემების იდენტიფიცირებისა და მათი გამომწვევი მიზეზების შემცირებისთვის ჩავატარე პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევა სსიპ ქალაქ ბათუმის N6 ფიზიკა-მათემატიკის საჯარო სკოლის მე-7ბ კლასში. ჩემი მიზანი იყო გამომეკვლია გეოგრაფიის გაკვეთილზე მოსწავლეთა დაბალი ჩართულობის მიზეზები და მომეძებნა გზები საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა ჩართულობის გასაუმჯობესებლად, რაც მათი ცოდნის დონის ამაღლებასაც გამოიწვევდა. კვლევის პროცესში მიმეგნო და განმეხორციელებინა ისეთი სასარგებლო აქტივობები, რითაც გაუადვილდებოდა მოსწავლეებს სწავლა და შევუქმნიდი მეტ სტიმულს გეოგრაფიის გაკვეთილის მიმართ.

წინამდებარე ნაშრომი წარმოადგენს ჩემ მიერ განხორციელებული კვლევის ანგარიშს, რომელიც შედგება თავებისა და ქვეთავებისაგან (7თავია) ნაშრომში განხილულია გეოგრაფიის მიმართ მოსწავლეთა დაბალი ჩართულობის გამომწვევი მიზეზები, კვლევის დროს თვისობრივი და რაოდენობრივი მეთოდების გამოყენებით შეგროვილი მონაცემთა ანალიზი, პრობლემების გადასაჭრელად დაგეგმილი ინტერვენციები, ინტერვენციების შედეგები, მისი შეფასება და დასკვნები. კვლევა შედგება დიაგნოსტიკის და თერაპიის ეტაპებისაგან (იხ. დანართი 1). გამოვიყენე კვლევის შემდეგი მეთოდები:

- რაოდენობრივი (ანკეტირება).
- თვისობრივი (დაკვირვება, ფოკუს ჯგუფი)
- გამოკითხვა (ღია და დახურული კითხვები)

კვლევას აქვს შესავალი, გამოყენებული ლიტერატურა და დანართები (მონაცემები კვლევის პროცესისა და შედეგების სრულყოფილად წარმოსაჩენად). ბოლოს მოცემულია კვლევის რეზიუმე.

კვლევის მთავარი კითხვა:

როგორ გავაუმჯობესო მოსწავლეთა ჩართულობა საგაკვეთილო პროცესში.

ქვეკითხვებია:

- რამდენად შეიძლება მოსწავლეთა გააქტიურება-ჩართულობის გაზრდა სხვადასხვა მეთოდებით.
- რამდენად მნიშვნელოვანია მოსწავლეთა ჩართულობა ცოდნის მიღწევისა და უნარების განვითარებისათვის.
- რამდენად მოსწონთ მოსწავლეებს სხვადასხვა მეთოდებით მუშაობა

კვლევის მიზანი:

მე-7ზეკლასში გეოგრაფიის გაკვეთილზე გაიზარდოს მოსწავლეების ჩართულობა საგაკვეთილო პროცესში.

კვლევის შედეგად გაიზარდა მოსწავლეთა ჩართულობა გაკვეთილზე, შეიცვალა განწყობა, მოსწავლეთა ძირითადი ნაწილი გააქტიურდა, ჩაერთო საგაკვეთილო პროცესში და შედეგი მივიღე საკმაოდ საინტერესო, გამოიმუშავეს უნარები და აიმაღლეს ცოდნის დონე.

თავი 1

საკვლევი საკითხის მიმოხილვა

1.1 ინფორმაცია სკოლის შესახებ

ქალაქ ბათუმის N6 ფიზიკა -მათემატიკის საჯარო სკოლაში სწავლობს 1055მოსწავლე, სკოლაში მუშაობს 62 მასწავლებელი. ნახევარზე მეტი სერთიფიცირებულია. თანამშრომლობის ფარგლებში პედაგოგები გადიან გადამზადებას. სკოლა აღჭურვილია თანამედროვე ტექნოლოგიებითყველა საკლასო ოთახში, არის კომპიუტერული ლაბორატორია, ბიბლიოთეკა, საბუნებისმეტყველო კაბინეტი და სპორტული დარბაზი, რაც საშუალებას იძლევა ხარისხიანად წარიმართოს სწავლა-სწავლების პროცესი.

1.2 პრობლემების აღწერა .

ჩემი კვლევის სამიზნე ჯგუფი იყო VII ^ბ კლასის მოსწავლეები. სასწავლო წლის დასაწყისი კლასში მოსწავლეების საგაკვეთილო პროცესში ჩართულობა დაბალი იყო, ამკარა იყო, რომ მოსწავლეებისათვის რაღაც ახალი უნდა შემეთავაზებინა.

მითუმეტეს, რომ მეშვიდე კლასიდან იწყება გეოგრაფიის სწავლება. შესაბამისად, საჭირო იყო გამეზარდა მოსწავლეთა დამოკიდებულების ჩამოყალიბება და ინტერესი საგნის მიმართ. გავესაუბრე ამ კლასის სხვა საგნის მასწავლებლებს. აღმოჩნდა, რომ ანალოგიური პრობლემა ჰქონდათ პედაგოგებს.

გარდა ამისა, ხშირად ვაწყდებოდი მშობელთა უკმაყოფილობას, იმის გამო, რომ მათი შვილები ამ საგანს ვერ სწავლობდნენ. მშობლები თვითონაც ვერ ეხმარებიან, რადგან ხშირად ვერ იგებენ საკითხებს ან არ აქვთ დრო.

ეს ჩემთვის, როგორც საგნის მასწავლებლისთვის დიდ პრობლემას წარმოადგენდა, რაც აშკარად თავს იჩენდა საგაკვეთილო პროცესში, ხელს მიშლიდა გაკვეთილები დამეგეგმა და ჩამეტარებინა ისე, რომ ყველა მოსწავლე ჩართული იყოს აქტიურად და სიხარულით საგაკვეთილო პროცესში, რათა ხარისხიანად წარიმართოს სწავლა-სწავლების პროცესი.

1.3 პრობლემების გამომწვევი მიზეზები .

პრობლემა გამოწვეული იყო იქიდან, რომ მოსწავლეებს უჭირდათ გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის გაგება, ვერ გამოჰყოფდნენ მთავარ და არამთავარ საკითხებს, არ შეეძლოთ შეძენილი ცოდნის გამოყენება და სხვა.

წლების განმავლობაში ვაკვირდებოდი მეშვიდე კლასელების ჩართულობას გაკვეთილზე და ჩემი მცდელობის მიუხედავად პრობლემა პრობლემად რჩებოდა. 2018-2019 სასწავლო წლის დასაწყისში პირველ გაკვეთილზე მოსწავლეებს ფერად ბარათებზე დავაწერინე კითხვაზე პასუხი: რა მოლოდინი აქვთ გეოგრაფიის გაკვეთილებიდან, რადგან გეოგრაფიის შესწავლა მე-7 კლასში იწყება, საინტერესო იყო მათი პასუხები. მოსწავლეებმა ბარათები მოათავსეს დაფაზე გაკრულ “მოლოდინების ხეზე”. აღმოჩნდა რომ სწავლის სურვილი ჰქონდათ, აინტერესებდათ გეოგრაფია. შემდეგ გაკვეთილებზე ვაკვირდებოდი სწავლების პროცესს და ვხედავდი თანდათანობით როგორ მცირდებოდა მოსწავლეთა ჩართულობა გაკვეთილზე. ამიტომ გადავწყვიტე კვლევის გაკეთება 7 კლასში, დავინტერესდი პრობლემის გამომწვევ მიზეზებზე, რა თქმა უნდა, მიზეზის სწორედ დადგენა დამეხმარა პრობლემების იდენტიფიცირებაში, ინტერვენციების განხორციელებაში და პრობლემის მოგვარებაში. ვთვლი, რომ ყურადსაღები მიზეზებია:

- ყურადღების კონცენტრირების დაბალი დონე ;
- შინაარსობრივად რთული მასალა;
- თეორიული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების-ტრანსფერის უნარის ნაკლებობა;
- მეტაკოგნიტური უნარების დაბალი დონე;
- ინფორმაციის დახარისხების პრობლემა;
- დამხმარე რესურსების გამოყენების არაეფექტურობა;

- მშობელთა დაბალი ჩართულობა.

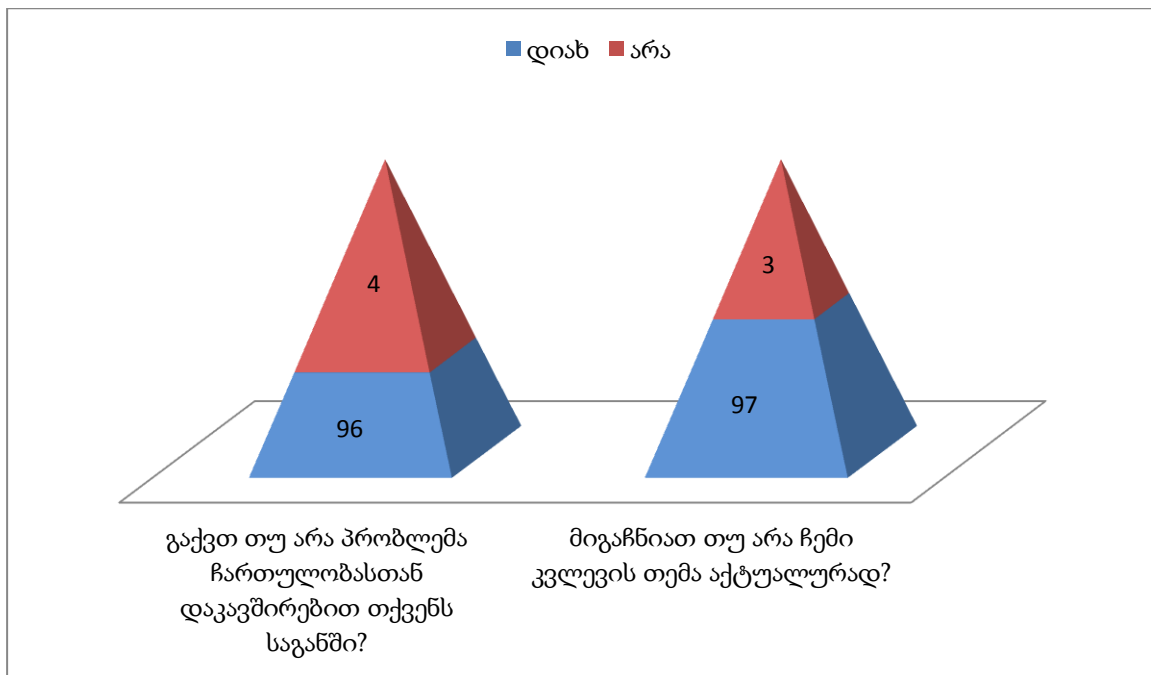
ამ მიზეზების აღმოფხვრისათვის საჭიროა სწორად დაგეგმილი ინტერვენციები რათა აღნიშნული პრობლემის მოგვარება გახდეს შესაძლებელი.

1.4 კვლევის აქტუალობა.

ვაკვირდებოდი მოსწავლეთა ჩართულობას, თუ რა პრობლემებს ქმნიდნენ ჩართულობის პროცესში, რაც შემდგომში ხელს შეუშლიდა მათ გეოგრაფიული ცოდნის ათვისებაში. რადგან გეოგრაფიის სწავლება იწყება მეშვიდე კლასიდან, საჭირო იყო გამეზარდა მოსწავლეთა დამოკიდებულები და ინტერესი საგნის მიმართ. აგრეთვე, გავითვალისწინე ამ კლასის სხვა საგნის პედაგოგების ანალოგიური პრობლემა და მშობელთა უკმაყოფილება (მათ შვილებს უჭირთ გეოგრაფიის ათვისება), საჭიროდ ჩავთვალე დამეგეგმა მიზნობრივი ნაბიჯი საკუთარი პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის ფარგლებში. განვსაზღვრე საკვლევი თემა: „მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები გეოგრაფიის გაკვეთილზე VII^ბ კლასში.“ კვლევის სამიზნე ჯგუფი არის 33 მოსწავლე. კვლევა განხორციელდა 2018-2019 სასწავლო წელს და გრძელდებოდა 8 თვე.

ვთვლი, რომ სწორად გამოვკვეთე ჩემს პრაქტიკაში ამ მიმართულებით გარკვეული სასწავლო საჭიროებები, რადგან მინდოდა, მოსწავლეებს მაქსიმალური ჩართულობის სურვილი გასჩენოდათ, რაც იმის საფუძველი იქნებოდა, რომ მოსწავლე შეძლებდა სასწავლო მასალის ათვისებასა და ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით შედეგებზე გასვლას.

პრაქტიკის კვლევის ფარგლებში ხშირად ვხვდებოდი პედაგოგებს, მაგრამ ოფიციალური შეხვედრა იყო სამი. პირველად, კათედრის სხდომაზე შევხვდი კოლეგებს (იხ. დანართი 2.1), რომლებიც აღნიშნულ კლასში ასწავლის ისტორიას, აგრეთვე პარალელური კლასის ისტორიის პედაგოგებს, რათა გამომეკვლია იყვნენ თუ არა მოსწავლეები საგაკვეთილო პროცესებში ჩართული. მეორედ, ასევე შევხვდი ამ კლასის სხვა საგნების მასწავლებლებსაც და გავესაუბრე მათ საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა განწყობისა და ჩართულობის შესახებ. პედაგოგებთან კითხვების დასმით (იხ. დანართი 3) აღმოჩნდა, რომ ჩართულობასთან დაკავშირებული პრობლემები არსებობდა არა მარტო ჩემს საგანში, არამედ სხვა საგნებშიც (იხ. დანართი 2.2). პედაგოგთა 96%-მა უპასუხა-დიახ, მხოლოდ 4%-არა. მთავარ მიზეზად ასახელებენ მშობელთა დაბალ ჩართულობას, რესურსების ნაკლებობით და მოსწავლეთა დაბალი ტრანსფერის უნარით. პედაგოგებმა შემომთავაზეს პროექტზე მუშაობის სტრატეგიები და თვლიან, რომ ჩართულობის პრობლემა აქტუალურია, აუცილებელია მისი მოგვარების გზების ძიება (დიახ - 97%, არა 3%):

კათედრის სხდომაზე (იხ.დანართი2.3) განვიხილეთ კვლევის პრეზენტაცია,გავითვალისწინე პედაგოგების რეკომენდაციები,რის შემდეგაც შესაძლებელი იყო კვლევის საბოლოო ვერსიის წარდგენა პედაგოგიურ საბჭოს სხდომაზე.

დავამუშავე მოსწავლეთა ჩართულობასთან დაკავშირებული ლიტერატურა, შევისწავლე სხვადასხვა მეცნიერის მოსაზრება ამ საკითხთან დაკავშირებით, რომლებსაც განვიხილავ ლიტერატურის მიმოხილვის ნაწილში.

თავი 2

ლიტერატურის მიმოხილვა

თემის პრობლემის მოსაგვარებლად საჭიროა საკითხის ღრმად წვდომა,ამიტომ მოვიძიე და ვიხელმძღვანელებ:

- მეთოდური ლიტერატურით;
- ეროვნული სასწავლო გეგმა;
- სხვადასხვა მეცნიერთა მოსაზრებებით.

გამოყენებული მასალები ვალიდურია,მასში მოცემული თემატიკა შეესაბამება კვლევის პრობლემატიკას და წარმოდგენილი ავტორები გამოირჩევიან მაღალი სამეცნიერო პროდუქტიულობით,რაც გამოყენებულ მასალებს უფრო მეტ სანდოობას მატებს.მიმოვიხილე თითოეული მათგანი.

გაკვეთილის პროცესში მოსწავლეთა აქტიური ჩართვა აქტუალური საკითხია. ეროვნულ სასწავლო გეგმაში მოსწავლეთა ჩართულობა ერთ-ერთი ძირითადი მეთოდური ორიენტირია: “თანამედროვე საგანმანათლებლო პროცესი მოითხოვს მოსწავლეების მხრივ განსაკუთრებულ აქტიურობას. ეს გულისხმობს მოსწავლეების მიერ არა მხოლოდ აქტიურ მონაწილეობას განათლების მიღების პროცესში, არამედ თანატოლების სწავლის პროცესში მონაწილეობასაც. გაკვეთილზე ჯგუფური მუშაობისას, პროექტებში მონაწილეობისას, წარმოდგენების დაგეგმვისა თუ განხორციელებისას მოსწავლეები ერთმანეთს ეხმარებიან სხვადასხვა კონცეფციის უკეთესად გაგებაში, უნარ-ჩვევების და უფლება-განვითარებაში და დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებაში. შესაბამისად, მოსწავლეების გაკვეთილზე დასწრების უზრუნველყოფა სკოლის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი საზრუნავია“ (დანართი ე.ს.გ. შესავალი :26). სწორედ მასწავლებელმა უნდა შეძლოს სხვადასხვა მეთოდების გამოყენებით მოსწავლეთა ჩართულობის გაზრდა და უზრუნველყოს მოსწავლეთა თანაბარი ჩართულობა სასწავლო პროცესში. სასკოლო განათლების რეფორმის ძირითადმა სიახლემ-ეროვნულმა სასწავლო გეგმამ და საგნობრივმა სტანდარტებმა არსებითად შეცვალა არა მარტო სწავლების შინაარსი, არამედ მეთოდოლოგიაც. სწავლა შედეგზე ორიენტირებული, სწავლა ნიშნავს კონკრეტულ შემთხვევაში ინფორმაციის გამოყენებას და სათანადო უნარ-ჩვევების განვითარებას. მთავარი ორიენტირია არა ცოდნის ოდენობა, არამედ ხარისხი. აგრეთვე გათვალისწინებულია მოსწავლის ინდივიდუალური მონაცემები. ესგ-ში მოცემულია საზოგადოებრივი მეცნიერების სწავლების მიზნები, თითოეული საგნის სტანდარტი და გამომუშავებული უნარ-ჩვევები. სწორედ საზოგადოებრივი მეცნიერების შესწავლისას ხდება ცოდნის მიღება, რომელიც ეხმარება მოსწავლეს მსოფლიო კონტექსტში გაიაზროს საკუთარი ქვეყნის სახელმწიფოებრივი, კულტურული, ეკონომიკური და პოლიტიკური ინტერესები. ესგ-ს საზოგადოებრივი მეცნიერებების უნარებიდან ჩემი აზრით მეშვიდე კლასის მოსწავლეს გეოგრაფიის გაკვეთილებიდან უნდა გამოუმუშავდეს შემდეგი უნარ-ჩვევები:

- სივრცეში ორიენტირება
- ინფორმაციის მოპოვება და ორგანიზება
- სწავლის უნარი
- შემოქმედებითი უნარი
- თვალსაჩინოებების გამოყენება და შექმნა
- გეოგრაფიული მოვლენების, პროცესებისა და კანონზომიერების გავრცელების დადგენა
- თანამშრომლობა
- კომუნიკაცია (ესგ 2011-2016 (თავი XXXV) :995)

მოსწავლეთა ჩართულობას აფერხებს სხვადასხვა ფაქტორი. მასწავლებლები სხვადასხვა ხერხს მიმართავენ მოსწავლეთა აქტიურობის ასამაღლებლად. ამ საკითხთან დაკავშირებით გავეცანი მანანა ბოჭორიშვილის სტატიას: “გაკვეთილების პროცესის წარმართვაში მოსწავლეთა მონაწილეობის თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები“, სადაც იყენებს ბრიტანელი მეცნიერების შემუშავებულ ე. წ. CLEAR მეთოდს, რომელიც თანამონაწილეობისთვის ხელისშემშლელი ფაქტორების დიაგნოსტიკასა და მათ დასაძლევად რეკომენდაციების შემუშავების საშუალებას იძლევა. ამ მეთოდის მიხედვით, მუშაობაში ეფექტურ და აქტიურ მონაწილეობას განსაზღვრავს 5 ფაქტორი (Cando-მონაწილეებს შეუძლიათ მონაწილეობა, Liketo-მონაწილეებს სურთ მონაწილეობა, Enebledto- არსებობს მონაწილეობის მექანიზმები, Askedto-ხდება მსმენელთა მობილიზება, Respondedto- არსებობს უკუკავშირი). მეთოდის სახელწოდება სწორედ ამ ფაქტორთა აბრევიატურას წარმოადგენს. მკვლევარები აღნიშნავენ, რომ თუნდაც ერთი ამ ფაქტორთაგანის არარსებობისას საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა მონაწილეობა და ჩართულობა სრულყოფილი ვერ იქნება. ამიტომ მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა გაკვეთილის მართვისას აკონტროლოს აღნიშნული ფაქტორების უზრუნველყოფა. კერძოდ:

- წინარე ცოდნა და საჭირო რესურსები ეხმარება მოსწავლეს, ჩაერთოს გაკვეთილში
- მოტივაცია სწავლა-სწავლების პროცესში მოსწავლის ჩართულობის უმნიშვნელოვანესი საფუძველია.
- სწავლების მეთოდები ის მექანიზმებია, რომლებითაც ხდება საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა ჩართულობის უზრუნველყოფა.
- მოსწავლეთა ორგანიზება მოსწავლეთა მობილიზების საშუალებაა.
- მოსწავლეთა შეფასება უკუკავშირია, რომლიც შეიძლება მოსწავლეთა ჩართულობის სტიმულად იქცეს. (მანანა ბოჭორიშვილი: 2014)

ჩემი საკვლევი თემისა და პრობლემების გათვალისწინებით ჩემთვის მნიშვნელოვანი საკითხებზე (როგორ დავაინტერესოთ მოსწავლეები გეოგრაფიით? როგორ მოვიქცე, რომ გაკვეთილზე მოსწავლეთა ჩართულობა მაღალი იყოს? როგორ მოვახერხოთ, რომ მოსწავლეებმა გაკვეთილზე მიღებული ცოდნა პრაქტიკაში გამოიყენონ?) პასუხის გასაცემად დავამუშავე მაია ბლიაძის სტატია „სასკოლო გეოგრაფიული განათლების მიზნები და ამოცანები“. მისი აზრით, ეს ყველაფერი გეოგრაფიის მასწავლებლის ოსტატობას და პროფესიონალიზმზეა დამოკიდებული. მისი ამოცანაა, დაანახოს მოსწავლეებს გეოგრაფიის კავშირი რეალურ ცხოვრებასთან, დააინტერესოს ისინი საგნით, სწავლების ყოველ ეტაპზე შექმნას დადებითი მოტივაცია, მოძებნოს ინდივიდუალური მიდგომა თითოეულ მოსწავლესთან. სასკოლო გეოგრაფიის სწავლების მიზნები დაკავშირებულია სწავლების მთავარ პირობასთან- შევძლოთ მრავალმხრივ განვითარებული პიროვნების ფორმირება გეოგრაფიული მეცნიერების შინაარსის, პრობლემატიკისა

და კვლევის მეთოდების გათვალისწინებით. გეოგრაფია ერთადერთი სასკოლო საგანია, რომელიც ერთდროულად განიხილავს და სწავლობს საბუნებისმეტყველო და საზოგადოებრივ ობიექტებსა და მოვლენებს, რის გამოც მისი ამოცანები საკმაოდ ფართო და მრავალმხრივია. მოკლე მიმოვიხილოთ ისინი:

ა) გეოგრაფიის შესწავლის ობიექტებია ბუნების, საზოგადოებისა და მეურნეობის განვითარების სივრცითი ასპექტები, რომელთა ერთობლიობაც ქმნის სწორედ გეოგრაფიის სპეციფიკას.

ბ) გეოგრაფიას აკისრია მისია რასაც ბუნებისა და საზოგადოების ურთიერთობის პრობლემის შესწავლა, საზოგადოების თითოეული წევრის ეკოლოგიური აღზრდა, ბუნებისადმი სათუთი და მზრუნველობითი დამოკიდებულების, პირადი პასუხისმგებლობის ჩამოყალიბება ჰქვია.

გ) გეოგრაფია გარკვეულწილად ხელს უწყობს მოსწავლეთა ეკონომიკური აზროვნების ფორმირებას, რომელიც ხსნის საბაზრო ეკონომიკის ასპექტებს, სამეწარმეო საქმიანობის კონცეფციას, საკუთარი ქვეყნისა თუ რეგიონის ეკონომიკური და სოციალური პრობლემების მდგომარეობას და მათი მოგვარების გზებს.

დ) გეოგრაფიას გარკვეულ წილად საკომუნიკაციო ფუნქციაც აკისრია, რომელიც აუცილებელია მრავალფეროვანი ინფორმაციული საშუალებების შეგნებულად და გააზრებულად აღსაქმელად, სხვა და სხვა რასისა და ეთნიკური წარმომადგენლობის ადამიანებს შორის კონტაქტის დასამყარებლად, სხვადასხვა სოციალურ-ეკონომიკურ პირობებში მცხოვრებ ადამიანებს შორის ეკონომიკური, ტურისტული და სხვა სახის ურთიერთობების დასამყარებლად ([მაია ბლიაძე: 2015](#))

კვლევის პროცესში ინტერვენციების დაგეგმვა-განხორციელებისათვის დავამუშავე სტატიები, სადაც განხილულია:

- სასწავლო რესურსები.
- გასვლითი გაკვეთილები მუზეუმებში.
- პროექტული სწავლება.
- ტრანსფერი.

მანანა ბოჭორიშვილის სტატიის მიხედვით, თანამედროვე საგანმანათლებლო პროცესი მოსწავლეთა განსაკუთრებულ აქტიურობას მოითხოვს. ეს გულისხმობს მათ აქტიურ მონაწილეობას არა მხოლოდ განათლების მიღების, არამედ თანატოლთა სწავლების პროცესშიც. გაკვეთილზე ჯგუფური მუშაობისას, პროექტებში მონაწილეობისას, წარმოდგენების დაგეგმვისა თუ განხორციელებისას მოსწავლეები ერთმანეთს ეხმარებიან სხვადასხვა კონცეფციის უკეთ გაგებაში, უნარ-ჩვევების დაუფლება-განვითარებასა და დამოკიდებულებათ ჩამოყალიბებაში, რაც თავის თავად გულისხმობს გაკვეთილში მათ მონაწილეობას. სასწავლო პროცესში,

როგორც მასწავლებლებისათვის, ასევე მოსწავლეებისათვისაც, აუცილებელია მრავალფეროვანი საგანმანათლებლო რესურსების გამოყენება. საგანმანათლებლო რესურსების ტიპებია:

- გრიფ მინიჭებული სასკოლო სახელმძღვანელოები;
- დამხმარე ლიტერატურა;
- საგანმანათლებლო ელექტრონული რესურსები;
- სხვადასხვა სახის თვალსაჩინო (რუკები, პლაკატები, მოდელები და სხვ.); (მანანა ბოჭორიშვილი:2014)

მოსწავლეთა ჩართულობა გაკვეთილზე გაიზრდება თუ ხშირად გამოვიყენებთ არასასკოლო ღონისძიებებს. მაია ბლიაძის სტატიაში „გეოგრაფიის გასვლითი გაკვეთილი მუზეუმში“ გავეცანი რომ გეოგრაფიის სწავლებისას ბევრი ახალი პედაგოგიური ტექნოლოგია გამოიყენება, მაგრამ მათ შორის ყველაზე შემოქმედებითი სამუზეუმო პედაგოგიკაა. სამუზეუმო პედაგოგიკა სასწავლო მასალის ორგანიზაციისა და მიწოდების ეფექტური ფორმაა. სამუზეუმო პედაგოგიკაში შემდეგი ძირითადი მიმართულებები გამოიყოფა: ინფორმაციული, სასწავლო, შემოქმედებითი, ზოგადი და დასვენებითი. მუზეუმში ჩატარებული გასვლითი გაკვეთილის ინოვაცია სწავლებისადმი ერთდროულად კომპლექსურ, ინტეგრირებულ-ინტერაქტიურ მიდგომებში მდგომარეობს. ასეთი გაკვეთილები საშუალებას იძლევა ცხადი გავხადოთ შესასწავლი მასალის მნიშვნელობა და პრაქტიკულობა რთული მასალა მივაწოდოთ მარტივი თვალსაჩინოების გამოყენებით, ავამაღლოთ მოსწავლეთა ემოციური და ინტელექტუალური დონე. თავად მოსწავლეებს კი თვით რეალიზაციის საშუალება ეძლევათ. მუზეუმში ჩატარებული გაკვეთილები ასევე ხელს უწყობს გაკვეთილზე მიღებული ცოდნის გამტკიცებას, ახალი ინფორმაციის ათვისებას, შემოქმედებითი აზროვნების განვითარებას, დაკვირვებას, მხედველობითი მეხსიერების ფორმირებას. მუზეუმში ჩატარებული გასვლითი გაკვეთილები, გარდა შემეცნებით-ესთეტიკური მნიშვნელობისა, მოსწავლეთა პროფორიენტაციასაც ემსახურება. ასეთი გაკვეთილი შეუზღუდავია, სახალისოა და სტიმულის მომცემია შემდგომი სწავლებისთვის. მუზეუმში დაცული მრავალფეროვანი, ულამაზესი და უზადოდ შესრულებული ექსპონატებით ხდება სპეციალობის ვიზუალიზაცია, პოზიტიური ფსიქო-ემოციური გარემოს სასიკეთო ზემოქმედების უზრუნველყოფა, მოზარდებში ინტერესის გაღვივება და ზრდასრულთა ცნობისმოყვარეობის დაკმაყოფილება. მუზეუმში ჩატარებული გასვლითი გაკვეთილის დროს მიღებული შთაბეჭდილებები და მუზეუმის ფონდში დაცული ექსპონატების ფოტომასალების გამოყენება სწავლების შემდგომ ეტაპებზე იწვევს არამართო სწავლების მოტივაციის ხელშეწყობას, არამედ სწავლის ხარისხის ზრდასაც. (მაია ბლიაძე:2018)

გარდა აღნიშნული მეთოდებისა, გეოგრაფიის სწავლებისას მნიშვნელოვანია პროექტებით სწავლება, პროექტის მეთოდის გამოყენების მიზანია მოსწავლეთა მიერ გეოგრაფიული პრობლემების დამოუკიდებელი გადაწყვეტა, კონკრეტული სასწავლო პროდუქტის შექმნა, რაც მოსწავლეებს თვით რეალიზაციისა და წარმატების განცდაში ეხმარება. გეოგრაფიაში პროექტებზე მუშაობა ავითარებს ისეთი ზოგადი თუ გეოგრაფიული უნარების კომპლექსს, როგორიცაა შემეცნებითი, პრაქტიკული, შემოქმედებითი, მიზეზ -შედეგობრივი კავშირების დადგენისა და რეფლექსიის უნარები. მოსწავლეები იღებენ ახალ ცოდნას და ახდენენ მის ინტეგრაციასა და ტრანსფერს. მაია ბლიაძე სტატიაში-„პროექტებით სწავლება გეოგრაფიის გაკვეთილზე“ ამბობს:“ მოსწავლეები პროექტულ სწავლებას დამოუკიდებელი სასწავლო-შემეცნებითი საქმიანობის საფუძველზე ახორციელებენ და გეოგრაფიული ინფორმაციის სხვადასხვა წყაროს იყენებენ: რუკებს, სტატისტიკურ მასალებს. საცნობარო და სამეცნიერო-პოპულარულ ლიტერატურას, მასმედიის მასალებს, ინტერნეტ რესურსებს და სხვა.გეოგრაფიის სწავლებისას ამ მეთოდს დიდი მნიშვნელობა აქვს. მისი არსი ის არის, რომ მოსწავლეებს დამოუკიდებლად უწევთ სასწავლო მასალის შესწავლა და შედეგის მიღება კონკრეტული პროდუქტის სახით.პროექტული სწავლება მოსწავლეებს საშუალებას აძლევს, სასწავლო საქმიანობა ზედმიწევნით მიუსადაგონ საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი ამოცანების გადაჭრას რითაც სასკოლო განათლება პრაქტიკულ გამოცდილებას უახლოვდება ხოლო სასწავლო პროცესი უფრო აქტიური და საინტერესო ხდება. გეოგრაფიაში შეიძლება გამოვყოთ სასწავლო პროექტების შემდეგი ტიპები:

- დომინირებად საქმიანობათა მიხედვით-ინფორმაციული, კვლევითი, შემოქმედებითი, გამოყენებითი ან პრაქტიკაზე რიენტირებული;
- საგნობრივი შინაარსის მიხედვით-მონოსაგნობრივი, საგანთაშორის და არასაგნობრივი;
- ხანგრძლივობის მიხედვით- მოკლევადიანი(როცა პროექტის დაგეგმვა, რეალიზაცია და რეფლექსია პირდაპირ გაკვეთილზე ხდება) და გრძელვადიანი(პროექტის ხანგრძლივობა 1 თვეზე მეტია);
- მოსწავლეთა რაოდენობის მიხედვით - ინდივიდუალური, წყვილთა, ჯგუფური, კოლექტიური.“([მაია ბლიაძე:2016](#))

საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა სრული ჩართულობისათვის და ცოდნის დონის ასამაღლებლად საჭიროა ტრანსფერის უნარის განვითარება. მანანა რატიანის აზრით მასწავლებელმა უნდა დაეხმაროს მოსწავლეებს ტრანსფერის უნარის შეძენაში,რათა შეძლონ სკოლაში მიღებული ცოდნის გამოყენება სრულიად განსხვავებულ ვითარებაში.ამ უნარის განვითარებისათვის მასწავლებელმა უნდა შეძლოს:

- ცოდნის გადატანის მოდელების შექმნა;
- ცოდნის გადატანის საჭიროების კონკრეტული კავშირების და მაგალითების განმარტებები;
- თემის სწავლების დროს გამოყენების შემთხვევათა წინასწარ განჭვრეტა;
- სასწავლო პროცესის მრავალფეროვნებით ათვისებული მასალის ფართოთ გააზრება;
- მასტიმულირებელი უკუკავშირები.(მანანა რატიანი: 2013)

იმისათვის,რომ მასწავლებელმა სწორად წარმართოს სასწავლო პროცესი და პრობლემების შესაბამისი აქტივობები გამოიყენოს,საჭიროა გაითვალისწინოს ფსიქოლოგთა რჩევები და მიდგომები.ფსიქოლოგთა უმრავლესობა მიიჩნევს,რომ მასწავლებელს არ შეუძლია მოსწავლეს უშუალოდ გადასცეს ცოდნა,მოსწავლემ თვითონ უნდა ააგოს ცოდნა,მასწავლებელი მხოლოდ ეხმარება ცოდნის აგებაში.ამისათვის მას შეუძლია :

- გამოიყენოს სწავლების ისეთი მეთოდები,რომლებიც ახალ ინფორმაციას მისთვის საინტერესოს და მნიშვნელოვანს გახდის;
- მისცეს მოსწავლეებს ცოდნა,აგრეთვე აღმოჩენისა და ახალი იდეების განხორციელების შესაძლებლობა;
- ასწავლოს სწავლების ეფექტური სტრატეგიების გამოყენება;
- ასწავლოს გზა,რომელიც მათ სამყაროს უკეთ გაცნობაში დაეხმარება,მაგრამ ამ გზის გავლა უკვე მოსწავლის პასუხისმგებლობაა.

მნიშვნელოვანი ფაქტორი რაც განსაზღვრავს გაკვეთილზე მოსწავლეთა აქტიურ ჩართულობას არის მოტივაცია. სოციალური და სწავლის თეორეტიკოსების აზრით მოსწავლეები უფრო მოტივირებულები და წარმატებულები არიან და მიზნებს უფრო ადვილად აღწევენ, თუ მათ ეს მიზნები თვითონვე დაისახეს, იმისათვის, რომ მათ თვით რეგულაციის სწავლაში დავეხმაროთ, ისეთი სიტუაციები უნდა შევუქმნათ, სადაც თვითონვე შეძლებენ საკუთარი მიზნების დასახვას, მაგალითად, მოსწავლეებს ვკითხოთ, რა საკითხის შესწავლა სურთ საკლასო პროექტისათვის. სასურველია, მოსწავლეები ისეთი მიზნების დასახვისაკენ წავახალისოთ, რომლებიც დიდ ძალისხმევას მოითხოვს, მაგრამ ამავე დროს მიღწევადია, როცა მოსწავლეები დაბალ მიზნებს ისახავენ(მაგალითად, როცა ნიჭიერი მოსწავლეები დაბალი შეფასებითაც კმაყოფილები არიან), ვერ ახერხებენ თავიანთი პოტენციალის მაქსიმალურ გამოყენებას, თუმცა, როცა მოსწავლეთა სტანდარტები ძალიან მაღალია (მაგალითად, როცა არ კმაყოფილდებიან, თუ ყველა დავალებაში მაღალი შეფასება არ მიიღეს), ხშირად განიცდიან წარუმატებლობას, ბანდურას აზრით, ასეთი მოსწავლეები ზედმეტად მშფოთვარენი და დეპრესიულები ხდებიან, თუ ვერ ახერხებენ იმ მიზნების მიღწევას, რომლებიც თვითონ დაისახეს, მასწავლებელმა მათ უნდა

დაანახოს, რომ სრულყოფილება არარეალური მიზანია და როცა ახალ და რთულ დავალებებს ასრულებენ, ხშირად შეცდომები გარდაუვალია; ([ა.ბანდურა\(1996\), 2008:103](#)).

მოსწავლე მოტივირებული რომ იყოს,რასაც მოჰყვება მოსწავლეთა ჩართულობა,საჭიროა სწავლისადმი განწყობის შექმნა. დ.უზნაძის აზრით ბავშვების განვითარება მხოლოდ აქტივობის პროცესშია შესაძლებელი. სასწავლო პროცესის ეფექტიანობა, პირველ რიგში სწავლისადმი დადებითი განწყობის შექმნას გულისხმობს, ანუ მთლიან პიროვნულ მზაობას, რომელიც განსაზღვრავს მოსწავლის ჩართვას აქტივობაში. თუ ახალი აქტივობის მიმართ(დისკუსია, ახალი ტიპის ტესტები) მოსწავლეებს დადებით ემოციურ დამოკიდებულებას შვუქმნით, შედეგი აუცილებლად დადებითი იქნება. (დ.უზნაძე(1996), 2008 :69)

ვიხელმძღვანელებ რა, მასწავლებელთა პროფესიური განვითარების ცენტრის მიერ გამოცემული ლიტერატურით კიდევ ერთხელ გავიაზრე, რომ მოტივაციის ამადლების ძირითადი საშუალება, რაც გაზრდის მოსწავლეთა ჩართულობის ხარისხს არის:

- პიროვნული ურთიერთობები;
- სასწავლო ატმოსფერო;
- მასწავლებლის მოთხოვნები.(ქ.თოფაძე(1996),2011: 9)

ქ. თოფაძის აზრით მასწავლებელი მოვალეა კარგი პიროვნული ურთიერთობები დაამყაროს მოსწავლეებთან. კვლევები გვიჩვენებს, რომ მოსწავლეები, რომლებსაც მოსწონთ მასწავლებელი კეთილსინდისიერად ეკიდებიან სასწავლო პროგრამას, ნაკლებად ქმნიან დისციპლინურ პრობლემებს და ითვალისწინებენ მასწავლებლის მოთხოვნებს.კარგმა მასწავლებელმა იცის, რომ ჩართულობის ხარისხის გაუმჯობესებისათვის სასურველ ატმოსფეროს ქმნის გუნდური თანამშრომლობა, დაცულობა, პიროვნული ღირსებების შეფასება.როცა ბავშვები სკოლაში თავს სტუმრად არ გრძნობენ ნებისმიერ სამუშაოს ითავისებენ.(ქ.თოფაძე(1996),2011: 9) :10-16)

საჭიროა მასწავლებელმა მოთხოვნები ჩამოაყალიბოს კარგად და მკაფიოდ. ქ.თოფაძე აზრით,რომელიც იყენებს თანამედროვე პედაგოგიკის მნიშვნელოვანი წარმომადგენლის ჯონ საფარიას გამოთქმას: „ არაფერი ძლიერად, როგორც მისთვის მნიშვნელოვანი ადამიანის მკაფიო მოთხოვნები“ მოსწავლისათვის კი ერთერთი მნიშვნელოვანი ადამიანი კი მისი მასწავლებელია. მასწავლებლის მოთხოვნები კი გაკვეთილის პროცესის დიდ ნაწილს წარმოადგენს. მასწავლებლის მოთხოვნები უნდა იყოს მკაფიო, ნათელი და კარგად ჩამოყალიბებული (ქ.თოფაძე(1996),2011: 9) :23)

ჩართულობის გასაზრდელად საჭიროა მოსწავლეს ჰქონდეს მოტივაცია. თეო ჭყოიძე თავის სტატიაში „სწავლის მოტივაციის შიგა ფაქტორები“ აღნიშნავს, რომ სწავლის მოტივაციას, რაც შესაბამისად გაკვეთილზე ჩართულობას შეუწყობს ხელს, განაპირობებს შემდეგი შიდა ფაქტორები:

- ცნობისმოყვარეობა ;
- თვით რწმენა ;
- დამოკიდებულებები ;
- მოთხოვნილებები მასწავლებლის ამოცანაა მოსწავლეებს გაუღვიძოს ცნობის მოყვარეობა შესასწავლი საკითხის მიმართ რაც გონებას მიმართავს პასიურობიდან აქტიურობისაკენ.

იმისათვის, რომ მოსწავლე სასწავლო პროცესში აქტიურად ჩაერთოს ის დარწმუნებული უნდა იყოს საკუთარ შესაძლებლობებში და ეჭვი არ უნდა ეპარებოდეს დასახული მიზნის მიღწევაში. ავტორის აზრით, რთულ ინფორმაციულ გარემოში მნიშვნელოვანია მასწავლებელმა შეასრულოს გზამკლევის როლი მოსწავლეთა პოზიტიური დამოკიდებულებების ჩამოყალიბებაში. (თეო ჭყოიძე:2015)

გაკვეთილზე მოსწავლეთა ჩართულობისათვის საჭიროა მოსწავლემ შეეძლოს ინფორმაციების გადამუშავება საკლასო ოთახში. ამის მიღწევა შესაძლებელია, როცა მასწავლებელი ეხმარება მოსწავლეს. მასწავლებელმა უნდა შესძლოს ამ პროცესის მოგვარება. გავიყვანო ა. ვულფოლკის ნაშრომს, რომლის აზრით:

- დარწმუნდით მოსწავლეები ყურადღებით გისმენენ;
- დაეხმარეთ მოსწავლეებს განასხვავონ აუცილებელი და მეორეული მნიშვნელობის დეტალები და ყურადღება გაამახვილონ ყველაზე მნიშვნელოვან ინფორმაციაზე;
- დაეხმარეთ მოსწავლეებს დააკავშირონ ერთმანეთთან ახალი ინფორმაცია და ძველი ცოდნა;
- გამოიყენეთ გამეორება და ინფორმაციის მიმოხილვა. წარადგინე მასალა ცხადად და ორგანიზებულად;
- ყურადღება გაამახვილე მნიშვნელობაზე და არა დამახსოვრებაზე (ა. ვულფოლკი, 2009:312)

ამრიგად, მოსწავლეთა ჩართულობა უპირველესად დამოკიდებულია მოტივაციაზე, მოტივაცია იზრდება როცა მოსწავლე ხედავს, რომ მასწავლებლის პრიორიტეტი მისი წინსვლის ხელშეწყობაა. პირიქით, იკლებს როდესაც მიაჩნია, რომ მასწავლებლის პრიორიტეტი მისი შედეგის განსჯა-შეფასებაა. მოტივაცია იზრდება მაშინაც, როდესაც მოსწავლე ხედავს დავალების მიზანს, დარწმუნებულია მის საჭიროებაში, ამიტომ მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა გააგებინოს რა მიზანს ემსახურება კონკრეტული დავალება, დაანახოს კავშირი სკოლაში მიმდინარე

საქმიანობასა და სკოლის გარე ცხოვრებას შორის. აგრეთვე, ჩართულობა თანამედროვე საგანმანათლებლო პროცესი მოსწავლეთაგან განსაკუთრებულ აქტიურობას მოითხოვს. ეს გულისხმობს მათ აქტიურ მონაწილეობას არამხოლოდ განათლების მიღების, არამედ თანატოლთა სწავლების პროცესში. გაკვეთილზე ჯგუფური მუშაობისას, პროექტებში მონაწილეობისას, წარმოდგენების დაგეგმვისა თუ განხორციელებისას მოსწავლეები ერთმანეთს ეხმარებიან სხვადასხვა კონცეფციის უკეთ გაგებაში, რაც თავისთავად გულისხმობს გაკვეთილის პროცესში მათ მონაწილეობას. მიმაჩნია, რომ მოსწავლეთა ჩართულობის გასაზრდელად მნიშვნელოვანია გაკვეთილებზე სწავლების მრავალფეროვანი სტრატეგიების გამოყენება. ამასთან მნიშვნელოვნად მიმაჩნია ეფექტური უკუკავშირის მიცემა, რაც გაზრდის მოტივაციას, რომელიც ხელს შეუწყობს მოსწავლეთა ჩართულობას საგაკვეთილო პროცესში.

აუცილებლად გასათვალისწინებელია ფსიქოლოგ აბრაჰამ მასლოუს აზრი ადამიანის მოთხოვნილებათა შესახებ. ესაა:

- ფიზიოლოგიური
- უსაფრთხოება
- სიყვარული და მიკუთვნება
- საკუთარი თავის მიმართ პატივისცემა და აღიარება
- თვითრეალიზაცია.

ა.მასლოუს მიხედვით პიროვნების განვითარება და საკუთარი თავის რეალიზაციის მოთხოვნილებები ყველაზე მაღალ საფეხურზეა. განათლების მიზნები ორიენტირებულია უფრო მაღალი მოთხოვნილებების ყოველდღიურ აუცილებლობად ქცევაზე. მოსწავლეებს ისეთი უნარები და დამოკიდებულებები უნდა ჩამოუყალიბდეთ, როგორიც არის გუნდურად მუშაობის უნარი, სოციალური აზროვნება, სხვისი აზრის მოსმენა და გაზიარება, თვითრეალიზაცია და ა.შ. (ა.მასლოუ (1954) 2008:177)

პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევისას დიდი დახმარება გამიწია „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემის გზამკვლევა“, რომელაც დამანახა გზა რა მეთოდებით და მიდგომებით განმეხორციელებინა კვლევა, აგრეთვე დამანახა განსხვავება ტრადიციულ საგანმანათლებლო და პედაგოგიურ პრაქტიკის კვლევას შორის. იგი საუკეთესო რესურსია მასწავლებლებისათვის, სადაც დეტალურადაა გაწერილი კვლევისათვის საჭირო ნაბიჯები და ეტაპები (გზამკვლევი ნაწ. 2:61-88).

საინტერესო იყო სოფიო ლოზჟანიძის სტატია „როგორ წარმართოთ პედაგოგიური კვლევები“, რომელიც იძლევა კვლევის ჩასატარებლად საჭირო პროფესიულ ჩვევებს. მისი აზრით „პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევა მარტო სირთლეების გადასალახად კი არ არის საჭირო, არამედ ახალი იდეების, ინოვაციების

გამოსაცდელად, საკუთარი ძალების გასამდიერებლად, საკუთარი ძლიერი მხარისა და პოტენციალის აღმოსაჩენად, საჭირო უნარების განსავითარებლად“ (სოფიო ლობჯანიძე: 2012)

თინათინ ზურაბიშვილის წიგნში „თვისობრივი მეთოდები სოციალურ კვლევაში“ განხილულია კვლევის დროს გამოყენებული ისეთი მეთოდები, როგორიცაა დაკვირვება (თ. ზურაბაშვილი, 2006 :48-60), ფოკუს-ჯგუფი (თ. ზურაბიშვილი, 2006 :27-30). ეს მეთოდები გამოვიყენე კვლევის დროს. ასევე გავითვალისწინე ნაშრომში განხილული სოციალური კვლევის ეთიკის საკითხები (თ. ზურაბაშვილი, 2006 :71-76).

ვისარგებლე ღია წულაძის ნაშრომით „რაოდენობრივი კვლევის მეთოდები სოციალურ მეცნიერებებში“, სადაც კარგადაა ახსნილი რაოდენობრივ კვლევასთან დაკავშირებული ეთიკური საკითხები (ლ. წულაძე, 2008:12-13).

კვლევაში დამეხმარა ლევან ჯგერენაიას მიერ youtub-ით გაკეთებული რესურსი „სქოლიო, სარჩევი, ბიბლიოგრაფია“ და მიშა გიორგაძის - „როგორ ვიმუშაოთ პედაგოგიურ კვლევებზე“.

კვლევის დროს ვიხელმძღვანელე მასწავლებლის პროფესიული ეთიკის კოდექსის სტრუქტურის (პროფესიული კომპეტენტურობა, მოსწავლეებთან ურთიერთობა, მშობლებთან ურთიერთობა, სკოლის დირექციასთან, მასწავლებლებსა და სკოლაში დასაქმებულ სხვა პირებთან ურთიერთობა) პრინციპების დაცვით.

(მასწავლებელთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი: 1-16)

ლიტერატურას, რომელსაც კვლევის პროცესში გავეცანი დიდი დახმარება გამიწია და მომავალშიც გამიწევს მოსწავლეებთან მუშაობის პროცესში.

თავი 3

კვლევის მეთოდები და ინსტრუმენტები.

ამ თავში შემოგთავაზებთ გამოყენებული კვლევის მეთოდების და ინსტრუმენტების მიმოხილვას, რამაც საშუალება მომცა სიღრმისეულად მეკვლია პრობლემა და დამეგეგმა შესაბამისი ინტერვენციები პრობლემის მოსაგვარებლად. რესურსებად დამჭირდა ბარათები, ვიდეო და ფოტო მასალები, კონტურული რუკები, მსოფლიოს ფიზიკური რუკები, კროსვორდები და სხვადასხვა საკანცელარიო ნივთები. კვლევა ჩავატარე დამოუკიდებლად, ინდივიდუალურად მშობლებს ვთხოვე მშობელთა თანხმობის ფურცელზე თანხმობა გამოეცხადებინათ, რომ მათი შვილები ჩამერთო კვლევის პროცესში (იხ. დანართი N4). კვლევის სანდოობის გაზრდის მიზნით გამოვიყენე მონაცემთა შეგროვების რაოდენობრივი (დახურული),

თვისობრივი მეთოდები (ფოკუს-ჯგუფი, ფოკუსირებული და შერჩევითი დაკვირვება) და გამოკითხვა (ღია და დახურული კითხვები).

კითხვარები მომზადდა 7^ბ კლასის მოსწავლისა და მათი მშობლისათვის, შევსებული კითხვარები დამიბრუნა 31 მოსწავლემ და 31 მშობელმა. მიმაჩნია, რომ მიღებული კითხვარები ზოგად წარმოდგენას გვიქმნის საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა დაბალი ჩართულობის გამომწვევი ფაქტორების შესახებ, მშობლების დამოკიდებულებებისა და ინტერესების შესახებ, აგრეთვე გავარკვია რამდენად ეფექტურად იყენებენ მასწავლებლები ჩართულობის ასამაღლებლად სტრატეგიებს.

ფოკუს-ჯგუფი ჩატარდა 7^ბ კლასის 8 მოსწავლესთან, მიზნობრივად შევარჩიეთ დაბალი, საშუალო და მაღალი აკადემიული მოსწრების მოსწავლეები. მონაცემთა ანალიზმა ჩვენი აზრები გაამყარა და დაასაბუთა, რომ მოსწავლეებს აქვთ ჩართულობის პრობლემა საგაკვეთილო პროცესში, რადგან მასალა რთულია, ვერ ახარისხებენ მთავარ და არამთავარს, აგრეთვე უჭირთ გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის გაგება.

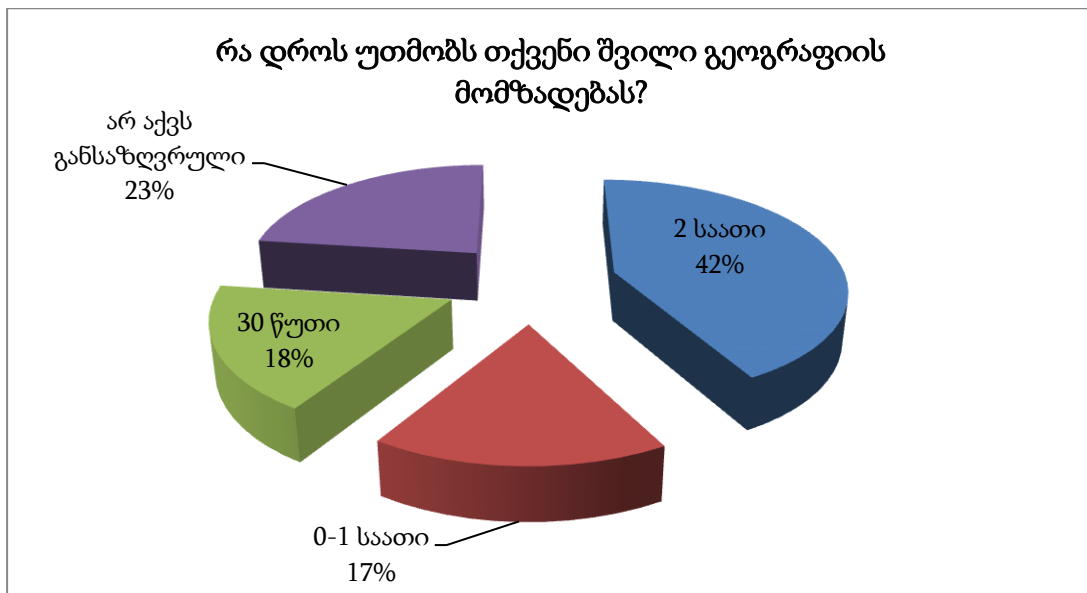
3.1 რაოდენობრივი კვლევის მონაცემთა ანალიზი

კვლევის პირველ ეტაპზე განხორციელებული მშობელთა ანკეტირების ანალიზი

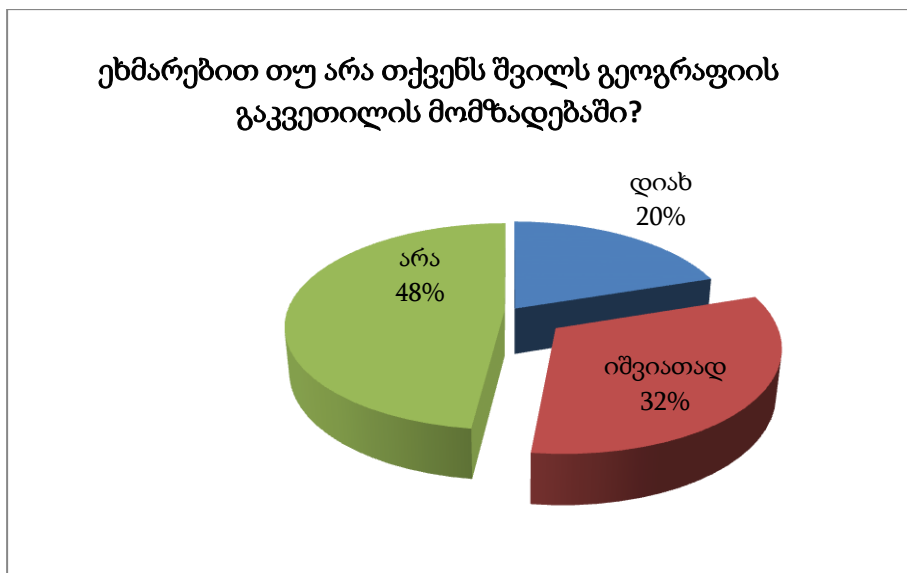
კვლევის მეთოდოლოგიიდან გამომდინარე, პირველ ეტაპზე ჩავატარე მშობელთა ანკეტირება (იხ.დანართი N5), რის შედეგადაც გამოიკვეთა მოსწავლეების ჩართულობის ასამაღლებლად დასაგეგმი აქტივობების სამოქმედო ნაბიჯები.

გთავაზობთ მშობელთა ანკეტირების შედეგებს.

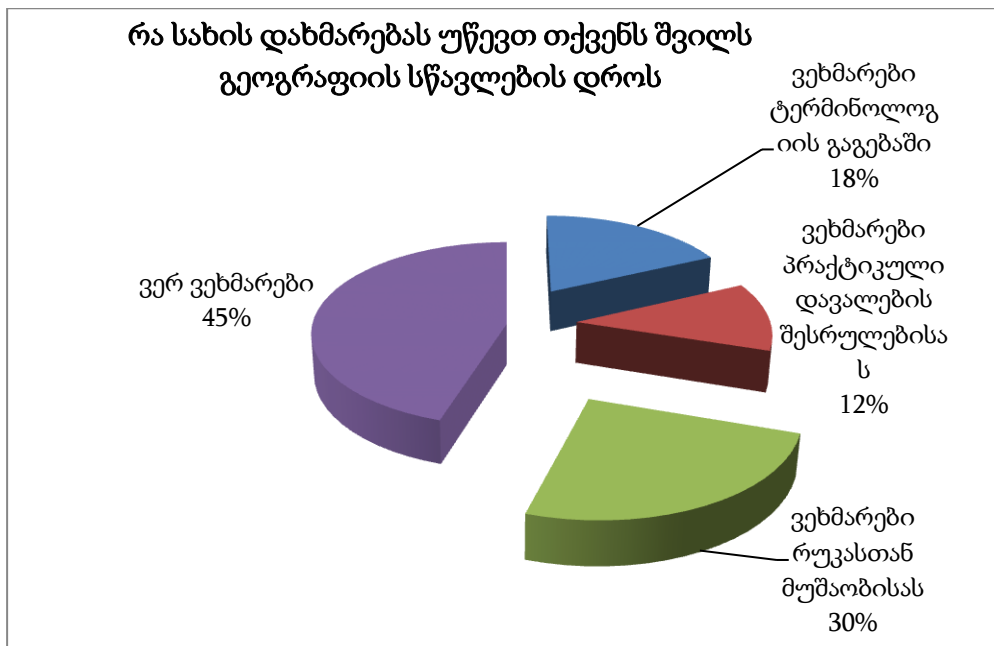
კითხვაზე, რა დროს უთმობს თქვენი შვილი გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას 1-2სთ უპასუხა მშობელთა 42%-მა, 0-1სთ უპასუხა მშობელთა 17%-მა, 30წთ-მშობელთა 18%-მა და არ აქვს განსაზღვრული 23%-ს .

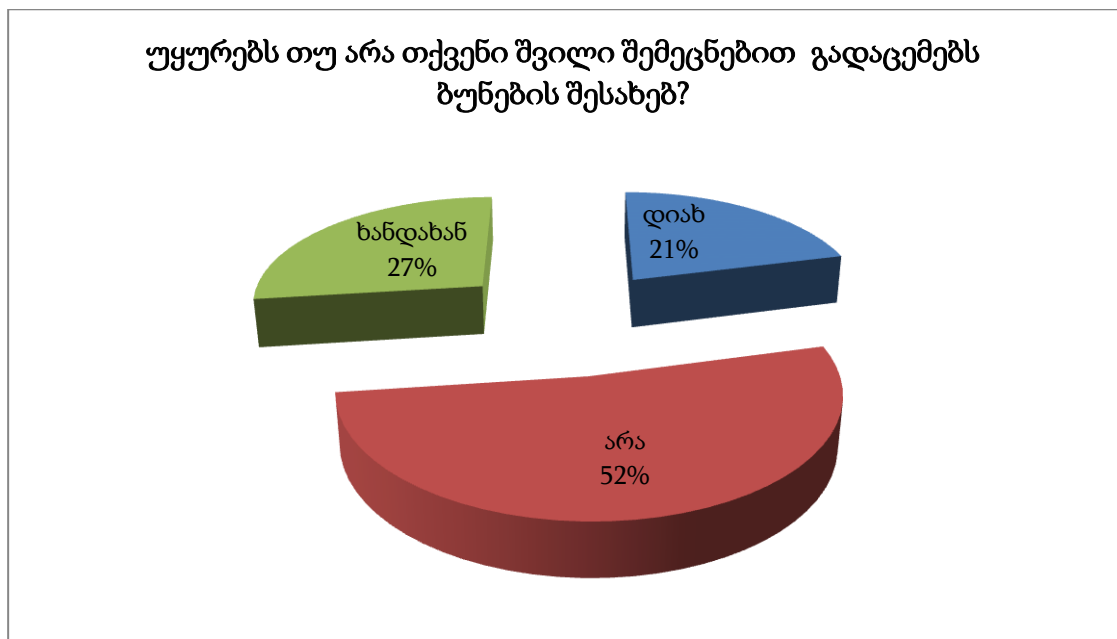
კითხვაზე, ეხმარებით თუ არა თქვენს შვილს გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებაში, დიახ-უპასუხა 20%-მა, იშვიათად 32%-მა, არა 48%-მა.

კითხვაზე რა სახის დახმარებას უწევთ თქვენს შვილს გეოგრაფიის სწავლების დროს, პასუხები ასეთი იყო: ვეხმარები პრაქტიკული დავალების შესრულებისას-12%, ვეხმარები ტერმინოლოგიის გაგებაში 18%, ვეხმარები რუკასთან მუშაობისას- 25%, ვერ ვეხმარები-45%.

კითხვაზე, უყურებს თუ არა თქვენი შვილი შემეცნებით გადაცემებს ბუნების შესახებ, მშობელთა პასუხები ასეთი იყო: დიახ- 21%, არა-52%, ხანდახან-27%.

კითხვაზე, გეოგრაფიის გაკვეთილზე თქვენი შვილის დაბალი ჩართულობის მიზეზია, მშობელთა პასუხები ასეთი იყო: მასალის სირთულე 56%, დამხმარე მასალის ნაკლებობა 27%, არ არის მისი ინტერესის სფერო 15%, არასაკმარისი დრო 2%. (იხ.დანართი N6.1)

კითხვაზე, რას გვირჩევთ როგორ გავზარდოთ თქვენი შვილის ჩართულობა გეოგრაფიის საგაკვეთილო პროცესში, მშობელთა პასუხები ასეთი იყო: საკლასო

აქტივობებით 25%, კლასგარეშე აქტივობებით 30%, მშობელთა ჩართულობით 25%, მოსწავლეთა წახალისებით 20%. (იხ. დანართი N6.2)

კითხვაზე, რა ფორმით იღებს ინფორმაციას თქვენი შვილი გეოგრაფიის შესახებ სკოლის გარეთ, მშობელთა პასუხი ასეთი იყო: ინტერნეტით-35%, ტელევიზიით 15%, დამხმარე ლიტერატურით 20%, არვიცი 30%. (იხ. დანართ N6.3)

კითხვაზე, გამოიყენებს თუ არა თქვენი შვილი გეოგრაფიის გაკვეთილზე მიღებულ ცოდნას თანამედროვე ცხოვრებაში, მშობელთა პასუხები ასეთი იყო: დიახ-50%, არა-5%, ნაწილობრივ -20%, არვიცი -25%. (იხ. დანართი N 6.4)

3.2 თვისობრივი კვლევის მონაცემთა ანალიზი

მოსწავლეებთან ჩატარებული ფოკუს-ჯგუფის ანალიზი.

მოსწავლეთა 8 კაციან ჯგუფში ჩავატარე ფოკუს-ჯგუფი (იხ. დანართი 9), სადაც გამოიკვთა, რომ მოსწავლეები თვლიან, რომ გეოგრაფია საჭირო საგანია, მას გამოიყენებენ თანამედროვე ცხოვრებაშიც, თუმცა უჭირთ მასალის ათვისება, რადგან მიაჩნიათ, რომ მასალა რთულია; ამას ისიც ემატება ზოგიერთი მოსწავლის მოსაზრებით „ მე რამდენჯერაც ხმა ამოვიღე დამცინიან“ , „მცხვენია არასწორად არ გავცე პასუხი“ , „რთულია ტერმინოლოგია“ და სხვა.

მოსწავლეთა უმრავლესობა თვლის, რომ სახლში გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას დიდი დრო არ უნდა დასჭირდეს, რადგან ის ძირითადად სკოლაში კლასგარეშე და საგაკვეთილო სახალისო აქტივობებით უნდა ისწავლებოდეს. მოსწავლეები ფიქრობენ, რომ გეოგრაფიის სწავლებისათვის საჭიროა კლასგარეშე აქტივობების გამოყენება, რადგან მათ მოსწონთ, მუზეუმებსა და ბუნებაში ჩატარებული გაკვეთილები.

მოსწავლების უმრავლესობა გეოგრაფიას მშობლების დახმარების გარეშე სწავლობს და იღებს დამატებით ინფორმაციას ინტერნეტისაგან; მათი საუბრიდან გამოიკვეთა , რომ კარგად ისწავლიან, თუ სწავლების პროცესში გამოიყენებენ ვიდეო- ექსკურსიებს და დაინახავენ სხვადასხვა ქვეყნის ბუნებას. აგრეთვე მოსწონთ პრაქტიკული საკლასო ჯგუფური აქტივობები.

კვლევის ინსტრუმენტი „დაკვირვება.“

ეს მეთოდი გამოვიყენე საგაკვეთილო პროცესის დროს, როგორც ინდივიდუალურად, ასევე ჯგუფებზე. პირველ ეტაპზე და საერთოდ კვლევის პერიოდში გამოვიყენე აღწერითი დაკვირვება(დანართი6.5), რითაც დავადგინე რაზე უნდა გამეკეთებინა ფოკუსირება. მეორე ეტაპზე გამოვიყენე ფოკუსირებული დაკვირვება და გამოვყავი კვლევის კონკრეტული ელემენტები. მესამე ეტაპზე გამოვიყენე შერჩევითი დაკვირვება, რითაც უფრო ზუსტად დავაკვირდი წინა ეტაპზე

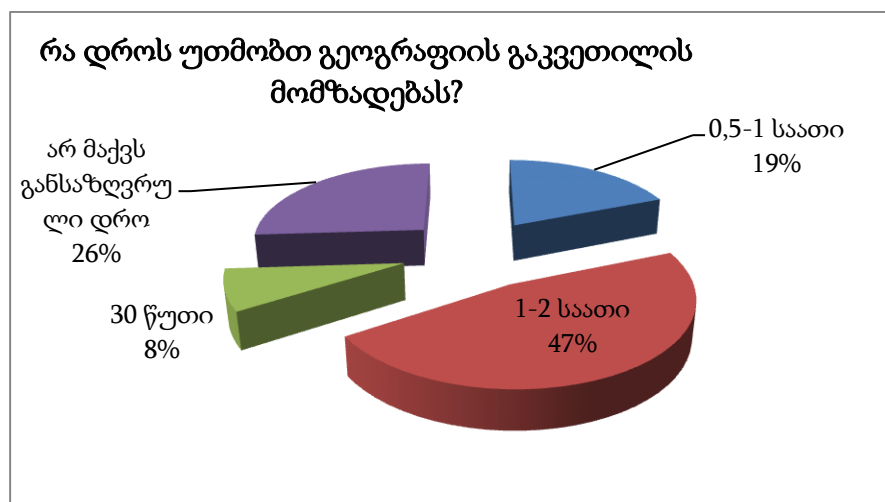
გამოყოფილ საკვლევ ელემენტებს. ჩემს მიერ კვლევის პროცესში ჩართული დაკვირვების მეთოდით დავადგინე რომ პრობლემაა შემდეგი:

- მოსწავლეთა დაბალი ჩართულობა.
- გაკვეთილზე უყურადღებობა.
- დაბალი ტრანსფერის უნარი.
- უჭირთ მთავარისა და მეორეხარისხოვანის ერთმანეთისაგან გამიჯვნა.
- უჭირთ რთული მასალა.
- საგანმანათლებლო რესურსების ნაკლებობა.

3.3 მოსწავლეთა გამოკითხვის ანალიზი

მოსწავლეთა გამოკითხვის (იხ დანართი N7) შედეგად გამოიკვეთა, რომ მათი უმრავლესობა გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას უთმობს 1-2 საათს. უმრავლესობას მიაჩნია, რომ რთულია მასალა და უჭირთ სწავლა, საჭიროა მთავრისა და არამთავარი საკითხების დახარისხება, რადგან მოსწავლეები უკეთესად სწავლობენ მთავარ საკითხებს. აგრეთვე უჭირთ გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის დამახსოვრება. მოსწავლეები ფიქრობენ, რომ გეოგრაფია გამოადგება თანამედროვე ცხოვრებაში. ისინი უპირატესობას ანიჭებენ გაკვეთილზე ჯგუფურ მუშაობებს, მათ ასევე მოსწონთ კლასგარეშე აქტივობები, განსაკუთრებით ექსკურსია მუზეუმებში; მათ ასევე მოსწონთ როდესაც ინფორმაციას სოციალურ ქსელებში პოულობენ.

მოსწავლეთა გამოკითხვის შედეგად გამოვლინა: კითხვაზე, რა დროს უთმობთ გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას 8%-მა გასცა პასუხი 30წთ; 19%-მა გასცა პასუხი 0,5-1სთ, 47%-მა 1-2სთ, ხოლო არ მაქვს განსაზღვრული დრო უპასუხა 26%-მა.

კითხვაზე, თქვენი აზრით, რამდენად მნიშვნელოვანია გეოგრაფიის ცოდნა, მოსწავლეთა 40%-ისთვის მნიშვნელოვანა; მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვანია 39%-ისთვის, უმნიშვნელოა- 10% ხოლო არ აქვს პასუხი-11%-ს (იხ დანართი 8.1)

კითხვაზე, გამოიყენებთ თუ არა გეოგრაფიულ ცოდნას თანამედროვე ცხოვრებაში, 47% ფიქრობს, რომ გამოიყენებს, 13% ფიქრობს, რომ არ გამოიყენებს, ნაწილობრივ ფიქრობს 28% ხოლო პასუხი არ აქვს 12%. (იხ დანართი 8.2)

კითხვაზე, რომელ აქტივობას ანიჭებს უპირატესობას, 52% უპირატესობას ანიჭებს ჯგუფურ მეცადინეობას, 7% - ინდივიდუალურს, წყვილებში -19%, ხოლო დისკუსიას-22%. (იხ დანართი 8.3)

კითხვაზე, რამდენად მნიშვნელოვანია გეოგრაფიის შესწავლისათვის კლასგარეშე აქტივობები, მნიშვნელოვანია 57%-ისათვის, მეტ-ნაკლებად 18%-თვის, არ არის მნიშვნელოვანი 13%-ისათვის, ხოლო არ აქვს პასუხი 12%-ს (იხ დანართი 8.4)

კითხვაზე რომელ კლასგარეშე აქტივობებს ანიჭებს უპირატესობას, 18% უპირატესობას ანიჭებს ექსკურსიას ბუნებაში, 18%- ექსკურსიას მუზეუმში, პროექტებით სწავლას 17% ხოლო ყველა ზემოთ ჩამოთვლილს 47%. (იხ დანართი 8.5)

გამოკითხვა აგრეთვე მოიცავდა ღია დაბოლოებიან კითხვებს.

ღია კითხვაზე, რა გიშლით ხელს მასალის ათვისებაში, მოსწავლეთა უმეტესობამ ასე უპასუხა: მასალის სირთულე, რესურსის სიმცირე, არ არის ჩემი ინტერესის სფერო, არ აქვს დრო, ვერ ვხვდები როგორ ვისწავლო და სხვა.

ღია კითხვაზე, რატომ არის მნიშვნელოვანი მთავარი და არამთავარი მასალის დახარისხება მოსწავლეთა უმეტესობამ ასე უპასუხა: ეს უადვილებს სწავლას, არამთავარს არ აქცევს დიდად ყურადღებას, ცხოვრებაში მთავარი საკითხები გამოადგება და ზოგიერთმა ვერ მიპასუხა.

ღია კითხვაზე, რატომ ანიჭებს არჩეულ აქტივობას უპირატესობას, მოსწავლეთა უმეტესობამ ასე უპასუხა: ადვილად სწავლობს, უყვარს მეგობრებთან თანამშრომლობა, პრობლემას ადვილად წყვეტს, კლასელებს მოსწონთ და ამიტომ მოსწონს.

თავი 4

კვლევის ძირითადი დასკვნები და მიგნებები

ამ თავში წარმოდგენილია კვლევის შედეგად მიღებული მონაცემთა დაყრდნობით მნიშვნელოვანი დასკვნები და მიგნებები. კერძოდ, კვლევის რაოდენობრივი და თვისობრივი მეთოდების და მათი ინსტრუმენტების (ანკეტირება, ფოკუს-ჯგუფი, დაკვირვება, გამოკითხვა) გამოყენებისა და მიღებული მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე გამოიკვეთა რამდენიმე მნიშვნელოვანი საკითხი:

- მშობლები ნაკლებად არიან მოსწავლეთა სწავლის პროცესში, გეოგრაფიაში მშობლები თვლიან, რომ მათი შვილი გამოიყენებს გეოგრაფიას ცხოვრებაში, თუმცა ვერ ეხმარებიან გაკვეთილის მომზადებაში, რადგან მასალა მათთვისაც რთულია ან არ აქვთ დრო. მშობლები განიცდიდნენ ამ პრობლემას და როცა ვთხოვე არსებული პრობლემის შესახებ გვეთანამშრომლა გაუხარდათ, ისინი სრული მზაობით და ნდობით ჩაერთვნენ არსებული პრობლემის მოგვარების პროცესში.
- რთულია სასკოლო სახელმძღვანელოები; მოსწავლეები თვლიან, რომ მასალა რომელსაც სწავლობენ რთულია და ვერ ითვისებენ, უჭირთ გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის გაგება-გააზრება. ისინი დამატებით ინფორმაციას იღებენ სხვადასხვა წყაროებით (ინტერნეტი, ტელევიზია და სხვა).
- არ არის მრავალფეროვანი გაკვეთილები, საჭიროა კლასგარეშე აქტივობები. მოსწავლეები თვლიან, რომ კარგად ისწავლიან, თუ დაიტვირთებიან კლასგარეშე აქტივობებით. მათ მოსწონთ პროექტში ჩართულობა, ექსკურსიები მუზეუმებში, ვიდეო-ექსკურსიები. მოსწავლეების იდეაა ვიდეო ექსკურსიებით სწავლება, თუ მასწავლებელი ხშირად გამოიყენებს ამ აქტივობას და ერთობლივად განიხილავენ, ფიქრობენ მათი ინტერესი და ჩართულობა გაიზრდება.
- საკლასო აქტივობის მრავალფეროვნება და პრაქტიკული სამუშაოები; და ერთად აკეთებენ დავალებებს განსაკუთრებით როცა მათემატიკურ უნარებს გამოიყენებენ გაკვეთილზე. ასევე უყვართ, როდესაც პრაქტიკულად აკეატებენ დავალებებს (რელიეფური რუკები, ხელსაწყოების დამზადება ადგილის გეგმის შექმნა, კონტურული რუკების შევსება და სხვა).

შემდეგ თავში შემოგთავაზებთ ინტერვენციების დაგეგმვა/განხორციელების განხილვას,

თავი 5

ინტერვენციების დაგეგმვა და განხორციელება

პრაქტიკული კვლევის მოთხოვნიდან გამომდინარე ამ თავში ავლწერ ინტერვენციებს რომელიც დავგეგმე მონაცემთა (ანკეტირება, ფოკუს-ჯგუფი, დაკვირვება, გამოკითხვა) ანალიზის შესაბამისად და ძირითადი დასკვნების საფუძველზე გავითვალისწინე ის, რომ დაგეგმილი ინტერვენციები აუცილებლად უნდა

ყოფილიყო ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან შესაბამისობაში და ორიენტირებული უნდა იყოს მოსწავლეთა შედეგების გასაუმჯობესებლად. ამ ეტაპზე ვაგრძელებ თანამშრომლობას სკოლის დირექციასთან, დამრიგებელთან და პედაგოგებთან. კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით გამოვყავი შემდეგი ინტერვენციები:

- თანამშრომლობა მოსწავლეებთან და მათ მშობლებთან. საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი მუშაობა მოსწავლეებთან მათთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე.
- გაკვეთილების დაგეგმვა ჯგუფური მუშაობის და პრაქტიკული სამუშაოების გამოყენებით(ადგილის გეგმა, რელიეფური რუკების დამზადება, ფლუგერების დამზადება და სხვა).
- ვიდეო ექსკურსიების გამოყენება-განხილვა გაკვეთილზე.
- პროექტებით სწავლება (პროექტი „დედამიწის დღე“, პროექტი „სუფთა წყალი ჯანმრთელობის საწინდარია“.)
- მუზეუმების საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობა (ექსკურსია მხარეთმცოდნეობი მუზეუმში).
- გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის სკივრი.
- სოციალურ სივრცეში ჯგუფის შექმნა.
- სასწავლო რესურსების შექმნა და გამოყენება.

შემოგთავაზებთ თვითოეული ინტერვენციის მოკლე აღწერას.

5.1 თანამშრომლობა მოსწავლეებთან და მათ მშობლებთან

მიზანი: პრობლემების ერთობლივი გადაწყვეტა, თანამშრომლობითი უნარების განვითარება, მაქსიმალური ჩართულობის უზრუნველყოფა.

აღწერა: მშობლები ეხმარებოდნენ შვილებს სხვადასხვა დავალებების შესრულებაში. განსაკუთრებით პროექტის გაკეთების დროს შეიმჩნეოდა მათი აქტიურობა (მიიღეს მონაწილეობა პროექტის გამოკითხვის ნაწილში, ერთობლივი ძალებით დავასუთავეთ შავი ზღვის სანაპირო სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე), აგრეთვე ხალისით ეხმარებოდნენ პრაქტიკული სამუშაოების დროს და რესურსების შექმნაში. მოსწავლეებთან და მათ მშობლებთან თანამშრომლობით ერთობლივად ვწყვეტდით პრობლემებს და ბევრი სახალისო და საინტერესო აქტივობა განვახორციელეთ. საჭიროების შემთხვევაში ვატარებდი დამატებით მუშაობას მოსწავლეებთან მათთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე.

ამ ინტერვენციით ვთვლი რომ მშობლები აქტიურად ჩაერთვნენ გეოგრაფიის სწავლებაში. თანამშრომლობა უფრო საინტერესო გახდა მშობელთა, მოსწავლეთა და პედაგოგთა შორის.

5.2 გაკვეთილების დაგეგმვა ჯგუფური და პრაქტიკული სამუშაოების გამოყენებით .

მიზანი: მოსწავლეთა მაქსიმალური ჩართულობა, თანამშრომლობითი, საკომუნიკაციო და ტრანსფერის უნარების განვითარება.

აღწერა: ჯგუფური მუშაობით დავგეგმეთ და განვახორციელეთ სხვადასხვა გაკვეთილები. მოსწავლეებს სიამოვნებდათ ერთობლივი მუშაობა და ხალისიანად ერთვებოდნენ მუშაობის პროცესში. კოლეგებთან ერთად ჩავატარე გაკვეთილები, აგრეთვე გავითვალისწინე მათი რჩევები, მაგ: მათემატიკის მასწავლებელთან ერთად ჩატარებული ჯგუფური მუშაობა საინტერესო და ეფექტური იყო. ამ გაკვეთილების მიზანია მათემატიკის საშუალებით სხვადასხვა გეოგრაფიული ამოცანების ამოხსნა, დიაგრამების აგება და წაკითხვა (ჰაერის ტემპერატურის, ამპლიტუდის, წნევის და მოსახლეობის სიმჭიდროვის, ბუნებრივი მატეხის კოეფიციენტის გამოთვლა) მოსწავლეები ეფექტურად იყენებდნენ მათემატიკურ უნარებს. პრობლემური საკითხის გადაჭრის დროს ხშირად ვატარებდით მინი-დისკუსიას.

ჯგუფური მეცადინეობის დროს პრაქტიკული სამუშაოებიც დავგეგმეთ და განვახორციელეთ. მოსწავლეებმა შეადგინეს კლასის და სკოლის გეგმა, მუშაობდნენ რუკაზე და ავსებდნენ კონტურულ რუკებს, ხდებოდა ფოტომასალის დახარისხება გაკვეთილის თემასთან შესაბამისობაში. აგრეთვე გააკეთეს რელიეფური რუკების მაკეტები და ფლუგერები, რომლებიც ძალიან საჭირო და საინტერესო რესურსია .

მოსწავლეები ჯგუფებში ამზადებდნენ პრეზენტაციებს სხვადასხვა თემებზე („დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები“; „დაცული ტერიტორიები“; „მდინარეები“; „მყინვარები“; „დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები“; „დაცული ტერიტორიები“) და განვიხილეთ კლასში. ყველა ჯგუფური მუშაობის ბოლოს მოსწავლეები ავსებდნენ გასასვლელ ბილეთებს (დანართი N10). ჯგუფური მუშაობა დავგეგმე შემდეგი კრიტერიუმების გათვალისწინებით:

- ჯგუფების დაკომპლექტება ფარული კენჭისყრით.
- დავალებების შერჩევა მოსწავლეთა საჭიროებების და ინტერესების გათვალისწინებით.
- დავალების შესრულების ინსტრუქციის მიწოდება და დაკონკრეტება მარტივი ენით.
- რესურსების ხელმისაწვდომლობის შესაძლებლობა.
- დავალებების გადანაწილება შემთხვევითობის პრინციპით.
- პრეზენტაციების არჩევა ჯგუფის წევრების მიერ.
- დაკვირვება თანამშრომლობით კულტურაზე (მოსწავლეთა დისკომფორტის თავიდან ასაცილებლად ჯგუფში მუშაობის პროცესში)
- ურთიერთშეფასების, თვითშეფასების (დანართი N11) , დისკუსიის (დანართი N11.1), პრეზენტაციის (დანართი N11.2) და ჯგუფური

შეფასების (დანართი N11.3) რუბრიკების გამოყენების
გათვალისწინებით (შეფასების რუბრიკების შემუშავება მოსწავლეებთან
ერთად).

ვთვლი, რომ ჯგუფური მეცადინეობის დროს მოსწავლეები უფრო დაუახლოვდნენ
ერთმანეთს, მიეჩვიენ საკუთარი აზრის გამოთქმა-ჩამოყალიბებას. გაკვეთილზე
უფრო ხალისიანები გახდნენ და გაიზარდა მათი ჩართულობა.

5.3 ვიდეო ექსკურსიების გამოყენება-განხილვა გაკვეთილზე.

მიზანი: მთავარი და არამთავარი საკითხების დაყოფა. მოსწავლეთა ინტერესის და
ჩართულობის გაზრდა.

აღწერა: ეს იყო მათი იდეა ამიტომ მოსწავლეები იმდენად იყვნენ
დაინტერესებული, რომ თვითონ ნახულობდნენ სხვადასხვა ვიდეოს ბუნების
შესახებ. ვუყურებდით კლასში ან სახლში, ხოლო შემდეგ ვარჩევდით კლასში.
მოსწავლეები ამით უფრო კარგად იმახსოვრებდნენ და აანალიზებდნენ ბუნებრივ
და სტიქიურ მოვლენებს, რელიეფის ფორმას და ფაუნას. გაანალიზების შემდეგ
მოსწავლეები ავსებდნენ გასასვლელ ბილეთებს (დანართი N10)

მოსწავლეები რეალურად ითავისებდნენ სხვადასხვა ბუნებრივ
მოვლენებს, ახარისხებდნენ მათ პრობლემების და ღონისძიებათა განხორციელების
მიხედვით.

5.4 პროექტებით სწავლება.

მიზანი: კვლევითი, შემოქმედებითი, თანამშრომლობითი და საკომუნიკაციო
უნარების განვითარება, საკითხის ღრმად შესწავლა.

პროექტი „სუფთა წყალი ჯანმრთელობის საწინდარია“

მიზანი: წყლის მნიშვნელობა და მისი რესურსების გამოყენება-დაცვა. კვლევითი,
შემოქმედებითი, თანამშრომლობითი და საკომუნიკაციო უნარების განვითარება.

აღწერა: დასაწყისში მოსწავლეები გამოვკითხე, თუ რა იცოდნენ წყლის
რესურსების მნიშვნელობის, მისი გამოყენება-დაცვის შესახებ (საფრთხეები,
გამომწვევი მიზეზები და მათი დაძლევის გზები). შემდეგ გადავანაწილე
დავალებები და ბავშვებმა დაიწყეს პროექტის განხორციელება ეტაპობრივად.
შეიქმნა 4 ჯგუფი, ბავშვები აქტიურად ჩაერთვნენ პროექტის განხორციელებაში,
თითოეული ჯგუფი აკეთებდა მათ პროექტს. გზადაგზა ვაძლევდი რეკომენდაციებს.
პროექტის ფარგლებში მოიძიეს ინფორმაცია, დაახარისხეს ჯგუფებში, გააკეთეს და
დაარიგეს ბუკლეტები, ეხმარებოდნენ და მხარს უჭერდნენ მშობლები. გააკეთეს
გამოკითხვა სახლში, სკოლაში: მოსწავლეებთან და მასწავლებლებთან, ააგეს წრიული
და სვეტოვანი დიაგრამები. ბოლოს თითოეულმა ჯგუფმა პროექტი წარუდგინეს

სხვა 7 კლასელებს და პედაგოგებს.პროექტი მიმდინარეობდა შესაბამისი ინსტრუქციების დაცვით და შეფასდა პროექტის შეფასების რუბრიკით.(დანართი11.4.)

პროექტის ფარგლებში მოსწავლეებმა შესძლეს:

- წყლის რესურსების შესახებ პრობლემების სიღრმისეული გააზრება.
- წყლის რესურსების ზრუნვის და მისი დაცვის პასუხისმგებლობის გააზრება.

პროექტი „დედამიწის დღე“

მიზანი: მოსწავლეებში დედამიწის დაცვის დღის პოპულაცია, დედამიწაზე გლობალური პრობლემების ანალიზი,გარემოზე ზრუნვისა და მისი დაცვის პასუხისმგებლობის გააზრება.აგრეთვე ინფორმაციის მოძიების,დახარისხების, კვლევითი, შემოქმედებითი, თანამშრომლობითი და საკომუნიკაციო უნარების განვითარება.

აღწერა: დასაწყისში მოსწავლეები გამოვკითხე,თუ რა იცოდნენ დედამიწაზე არსებული საფრთხეების,გამომწვევი მიზეზების და მათი დაძლევის გზების შესახებ. შემდეგ გადავანაწილეთ დავალებები და ბავშვებმა დაიწყეს პროექტის განხორციელება ეტაპობრივად. შეიქმნა 4 ჯგუფი და თითოეული ჯგუფი მუშაობდა პროექტზე. პროექტის ფარგლებში მოიძიეს ინფორმაცია,დაახარისხეს ჯგუფებში, გააკეთეს და დაარიგეს ბუკლეტები, ჩაატარეს გამოვკითხვა სკოლაში და ააგეს წრიული და სვეტოვანი დიაგრამები. ბოლოს 22 აპრილს(დედამიწის დღე) პროექტი წარუდგინეს სხვა 7 კლასელებს და პედაგოგებს.პროექტი მიმდინარეობდა შესაბამისი ინსტრუქციების დაცვით , შეფასდა პროექტის შეფასების რუბრიკებით(დანართი11.4).

ეს პროექტი ძალიან სასიამოვნო ღონისძიებით: „ შავი ზღვის სანაპიროს დასუფთავება სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე“დასრულდა დამრიგებელთან და მშობლებთან ერთად შავი ზღის სანაპიროს დასუფთავებით სკოლის მიმდებარე ტერიტორიაზე.

პროექტის ფარგლებში მოსწავლეებმა შესძლეს:

- დედამიწის წინაშე მდგარი პრობლემების სიღრმისეული გააზრება.
- გარემოზე ზრუნვის და მისი დაცვის პასუხისმგებლობის გააზრება.

5.5 მუზეუმების საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობა

მიზანი: მიღებული ცოდნის გაანალიზება თავისუფალი აზროვნების განვითარებისათვის ,იფიქრონ ბუნების პრობლემებზე და მის

დაცვაზე, თვალსაჩინოების გამოყენებით, ავამაღლოთ მოსწავლეთა ემოციური და ინტელექტუალური დონე.

აღწერა: გეოგრაფიის გაკვეთილზე მიღებული ცოდნის განსანმტკიცებლად და ახალი მასალის ასათვისებლად მივიღეთ მონაწილეობა მუზეუმების საგანმანათლებლო პროგრამებში. განვიხილოთ თვითოეული პროგრამა:

პროგრამა „ფრინველთა სამყარო“

მიზანი: მოსწავლეებმა მიიღონ ინფორმაცია ზოგადად ფრინველების შესახებ.

აღწერა: მოისმინეს მითი რომლებიც ფრენას უკავშირდება, გაეცნენ ბუნების ექსპოზიციას. ჩაუტარდათ ლექცია მუზეუმში დაცული ფრინველების, იშვიათი, გამქრალი და გადაშენების პირას მყოფი ფაუნის სახეობებზე, წითელ წიგნსა და ფრინველთა დაცვის საკითხებზე. მოსწავლეები პასუხობდნენ დასმულ კითხვებს და შექებაც დაიმსახურეს. ბოლოს მოსწავლეებმა დახატეს მათთვის სასურველი ფრინველები.

პროგრამა „შავი ზღვის მრავალფეროვნება“

მიზანი: მოსწავლეები გაეცნენ შავი ზღვის ისტორიას, ბიომრავალფეროვნებას. შესძლონ გაანალიზება შავი ზღვის პრობლემების შესახებ.

აღწერა: გაიმართა ინტერაქტიული საუბრები შავი ზღვის დაცვასა და პრობლემებზე, შეავსეს სახალისო კროსვორდები, ჩაერთნენ შემეცნებით თამაშში - „გამოიცანი ვინ ვარ“. ბოლოს მოსწავლეებმა დახატეს შავი ზღვის ბინადარი.

ბოლოს მუზეუმის საგანმანათლებლო პროგრამებში მიღებული შთაბეჭდილებები გადმოვიტანეთ სასწავლო პროცესში. მოსწავლეებმა წარადგინეს პრეზენტაციები და შეავსეს გასასვლელი ბილეთები (დანართი N10).

მუზეუმში ჩატარებული გაკვეთილებმა ხელი შეუწყო:

- გაკვეთილზე მიღებული ცოდნის გამტკიცებას.
- ახალი ინფორმაციის ათვისებას.
- შემოქმედებითი აზროვნების განვითარებას.
- დაკვირვებას, მხედველობითი მეხსიერების ფორმირებას.
- მოსწავლეთა პროფორიენტაციას ემსახურება.
- სწავლის ხარისხის გაზრდა და შესაბამისად ჩართულობის გაზრდა.

5.6 „გეოგრაფიული მარგალიტები“

მიზანი: გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის ადვილად გაგება, მთავარი და არამთავარი საკითხების გამოყოფა, რაც თავის მხრივ გაზრდის მოსწავლეთა ჩართულობას საგაკვეთილო პროცესში.

აღწერა: ყუთში ვათავსებდით გეოგრაფიულ ტერმინებს ან წინადადებებს. მოსწავლეები ხალისით აწყობდნენ გეოგრაფიულ ტერმინოლოგიას შესაბამის წინადადებასთან. მოსწავლეები ერთმანეთს ეჯიბრებოდნენ სისწრაფეშიც, ვინ უფრო სწრაფად გააკეთებდა ან ვინ უფრო საინტერესო ტერმინებს და წინადადებებს მოათავსებდა ყუთში. ეს აქტივობა მოსწავლეებისათვის იყო არანაკლებ საინტერესო და ხალისიანი.

ამ ინტერვენციის მეშვეობით მოსწავლეებმა უფრო ადვილად გაიგეს და შეითვისეს გეოგრაფიული ტერმინოლოგია. ეს კი დაეხმარა მათ გაკვეთილზე მთავარი და არამთავარი საკითხების დაყოფაში.

5.7 სასწავლო რესურსების შექმნა და გამოყენება

მიზანი: შემოქმედებითი და ტრანსფერის უნარის განვითარება. უფრო მიმზიდველი ხარისხიანი და აღტქმადი გახადოს საგაკვეთილო პროცესი.

აღწერა: მოსწავლეებმა ჯგუფებში და ინდივიდუალურად შექმნეს ფლუგერები, რელიეფური რუკები, კროსვორდები. აგრეთვე ვიყენებდი ჩემს მიერ შექმნილ რესურსებს LearningApps.org-ზე:

- საქართველოს დაცული ტერიტორიები - <https://LearningApps.org/3725917>.
- კროსვორდი მდინარეები - <https://LearningApps.org/5195665>.
- გეოგრაფიული ნომენკლატურა - <https://LearningApps.org/5237510>).

აღსანიშნავია რომ ჩვენ სკოლაში ყველა საკლასო ოთახში არის შესაძლებლობა გამოვიყენოთ თანამედროვე ტექნოლოგიები, რაც საშუალებას იძლევა მოსწავლე დავაინტერესოთ სხვადასხვა აქტივობებით. LearningApps.org-ზე მუშაობა უწევდათ არა მხოლოდ სკოლაში, არამედ სახლშიც.

5.8 სოციალურ სივრცეში ჯგუფის შექმნა

მიზანი: გეოგრაფიის მიმართ ინტერესის გაღრმავება, კომუნიკაციის უნარები განვითარება, მეგობრული ურთიერთობების ჩამოყალიბება.

აღწერა: შევექმენით ჯგუფი „გეოგრაფია VII კლასი“, სადაც ატვირთულია ჩატარებული აქტივობები. აგრეთვე ვაწარმოებდით გეოგრაფიული საკითხების განხილვას, მსჯელობას, საინტერესო გეოგრაფიული ინფორმაციების მოძიებას და გაზიარებას. მოსწავლეები ათავსებდნენ მათ მიერ გაკეთებულ კროსვორდებს, ვაძლევდი დავალებებს კითხვარების სახით, რომელსაც შემდეგ გაკვეთილზე ვიხილავდით. მოსწავლეების ინტერესი დაა აქტიურობა მაღალი და საინტერესო

იყო. აღსანიშნავია რომ მოსწავლეებთან ერთად დიდი ინტერესით ადევნებდნენ თვალყურს მათი მშობლები.

ვთვლი, რომ მოსწავლეები უფრო მეტად დაინტერესდნენ გეოგრაფიის მიმართ, განუვითარდათ კომუნიკაციის უნარები, ურთიერთობები უფრო საინტერესო და სახალისო გახდა.

აღნიშნული ინტერვენციების მასალები და ფოტოსურათები ატვირთულია სკოლის გვერდზე და ჩვენს მიერ შექმნილ გვერდზე- „გეოგრაფია VII კლასი“.

შემდეგ თავში განვიხილავთ ინტერვენციების შეფასებას.

თავი 6

ინტერვენციების შეფასება

სასწავლო წლის დამთავრებულ და პრაქტიკული კვლევის დასკვნით ეტაპზე ინტერვენციების ეფექტიანობის გასაზომად ჩავატარე მოსწავლეების გამოკითხვა (ღია და დახურული კითხვები) (იხ. დანართი N12) ინტერვენციების განხორციელებამ მოსწავლეებისთვის დადებითი შედეგი გამოიღო. დაკვირვებამ აჩვენა, რომ როგორც წარმატებული, ისე დაბალი აკადემიური მოსწრების მოსწავლეები აქტიურად იყვნენ ჩართული ჯგუფური მუშაობის პროცესში. მოსწავლეები მუშაობდნენ ერთად და ეხმარებოდნენ ერთმანეთს. განსაკუთრებით ხალისით მუშაობდნენ ჯგუფებში, როცა დავალება მათთვის დამლევადი, მათ ცოდნის შესაბამისი იყო. ერთობლივად დაგეგმილ გაკვეთილებზე დაკვირვება აჩვენა, რომ მოსწავლეები უფრო აქტიურად იყვნენ ჩართული საგაკვეთილო პროცესში. მოსწავლეთა აქტიური ჩართულობა კიდევ უფრო შეიმჩნეოდა, როცა გაკვეთილებზე ისტ-ს გამოყენებით ვიდეო-ექსკურსიების ჩატარება-განხილვა მიმდინარეობდა ან მათთვის საინტერესო რესურსს ვეძიებდით და ვიყენებდით.

სკოლის დირექციასთან და დამრიგებელთან ერთობლივი მუშაობის პროცესში სასწავლო გარემო უფრო ეფექტური გახდა. დირექცია დამეხმარა ექსკურსიის ორგანიზებაში, კლასის ხელმძღვანელი მეხმარებოდა პროექტების განხორციელებასა და საკლასო გარემოს მოწყობაში.

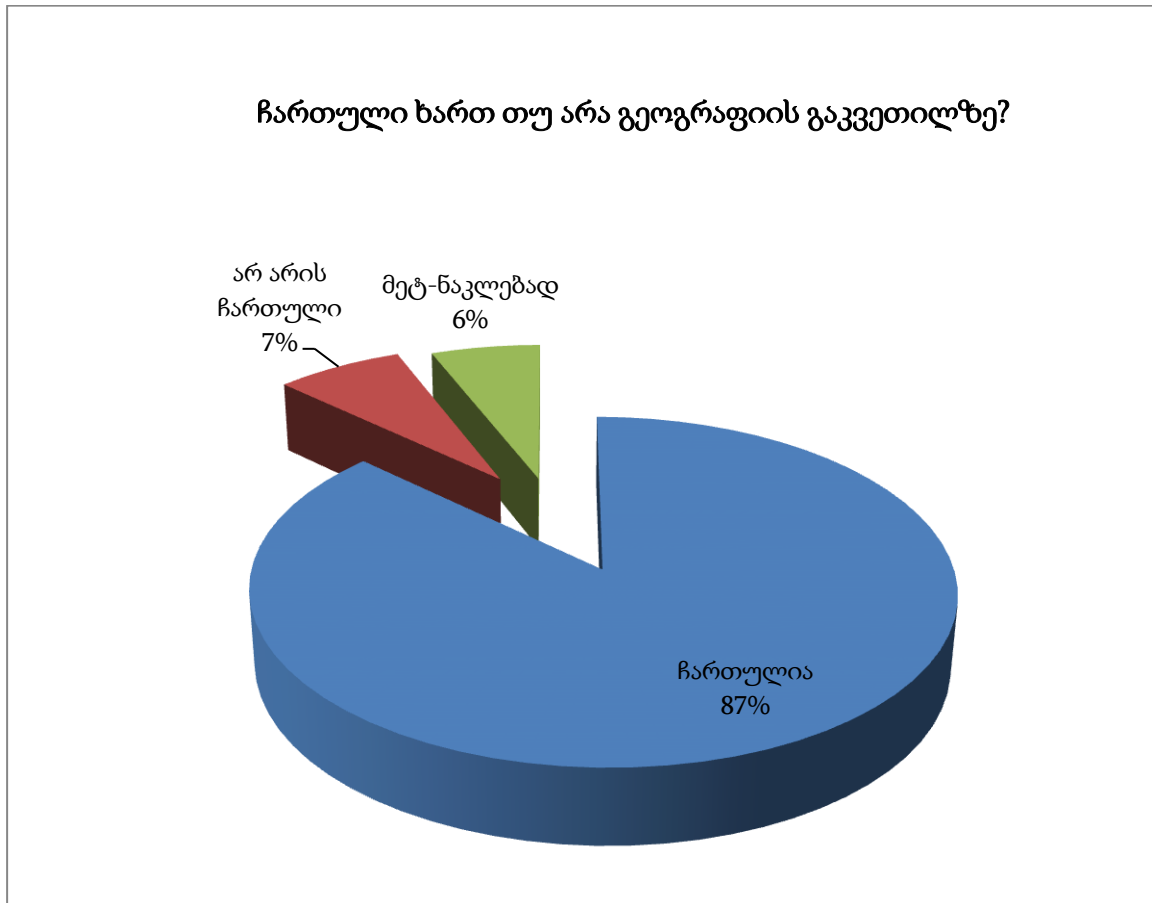
ვფიქრობ, კვლევის ფარგლებში განხორციელებული ინტერვენციები დადებითად აისახება მოსწავლეთა შედეგებზე, რომელსაც გავანალიზებთ სასწავლო წლის ბოლო საზოგადოებრივ მეცნიერებათა კათედრიე სხდომაზე.

ფეიბუქზე გავაკეთეთ ჯგუფი: „გეოგრაფია VII კლასი“, რომლის საშუალებითაც ერთმანეთს გავუზიარეთ ინფორმაციები, ვიძიებთ საინტერესო მასალებს და ვუზიარებთ, ასევე ჩვენს მიერ განხორციელებულ აქტივობებს ვასაჯაროებთ;

პრაქტიკული კვლევის დასკვნით ეტაპზე ჩაატარებული მოსწავლეების გამოკითხვით (იხ. დანართი 13) შევეცადე გამომეკვთა პირველ ეტაპზე და ინტერვენციების საფუძველზე მიღებული ანალიზის შედეგები.

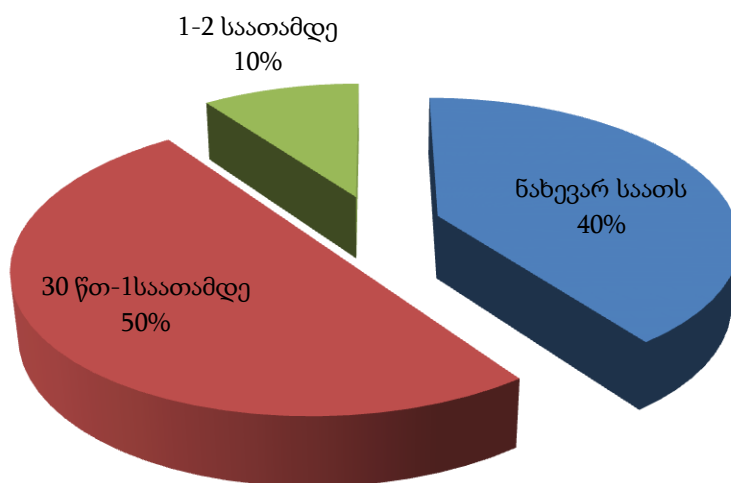
განვიხილოთ დახურულ ბოლოიანი კითხვების ანალიზი.

კითხვაზე, ჩართული ხართ თუ არა გეოგრაფიის გაკვეთილზე, გამოკითხული მოსწავლეების 87% ამბობს, რომ ჩართულია გეოგრაფიის გაკვეთილებში: 7%- არა, ხოლო 6%- მეტ-ნაკლებად.

კითხვაზე რა დროს უთმობთ გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას, გამოკითხული მოსწავლეების 40% გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას უთმობს ნახევარ საათს, ხოლო 50% ნახევრიდან 1 საათამდე; 1-2 საათამდე მხოლოდ 10%

**რა დროს უთმობთ გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას,
გამოკითხული მოსწავლეების?**

კითხვაზე, მნიშვნელოვანია თუ არა გეოგრაფიის ცოდნა, მოსწავლეების 92%-ისთვის მნიშვნელოვანია გეოგრაფიის ცოდნა, ხოლო 8%-ისთვის არ არის მნიშვნელოვანი (იხ. დანართი N12)

განვიხილოთ ღია კითხვების ანალიზი.

კითხვაზე, განხორციელებული აქტივობებიდან რომელს მიაჩნებდით უპირატესობას, უმეტესობამ ჩაწერა ვიდეო ექსკურსიები და პროექტებით სწავლება.

კითხვაზე, არსებული პრობლემების გადასაჭრელად განხორციელებული აქტივობები, შეეფასებინათ მოცემული ქულებით(1-5ქულა), უმეტესობამ 5ქულით შეაფასა ვიდეო-ექსკურსიები და პროექტებით სწავლება. საერთოდ, ყველა აქტივობა მოსწავლეებმა საკმაოდ მაღალი ქულებით შეაფასეს.

ვთვლი, რომ ყველა ინტერვენციები სწორედ იყო დაგეგმილი. მოსწავლეებს აუმაღლდათ თვითშეფასება, მოტივაცია, არა აქვთ კომპლექსები და რაც მთავარია გაუმჯობესდა მოსწავლეთა ჩართულობა საგაკვეთილო პროცესში. ვაგრძელებთ აქტიურ და ხალისიან მუშაობას, რაც სრული მიზნის მიღწევისათვის აუცილებელია.

თავი 7

დასკვნა

ჩემ მიერ ჩატარებულმა კვლევამ, დაგეგმილმა და განხორციელებულმა ინტერვენციებმა ვფიქრობ დადებითი შედეგი გამოიღო, რის საფუძველსაც მამლევს მოსწავლეებზე დაკვირვება და გამოკითხვის შედეგები.

მიზეზების დადგენის მიზნით ჩატარებულმა კვლევამ დამანახა, რომ არსებულ პრობლემას არაერთი გამომწვევი მიზეზი აქვს:

- საკლასო აქტივობის არამრავალფეროვნება;
- კლასგარეშე აქტივობების სიმცირე.
- მშობელთა ნაკლები ჩართულობა.
- რთული სასკოლო მასალა. უჭირთ მთავარისა და მეორეხარისხოვანის ერთმანეთისაგან გამიჯვნა.
- გაკვეთილზე უყურადღებობა.
- დაბალი ტრასფერის უნარი.
- საგანმანათლებლო რესურსების ნაკლებობა.

შედეგების გასაუმჯობესებლად დაგეგმილმა ინტერვენციებმა შესაძლებელი გახადა როგორც მაღალი, ისე დაბალი აკადემიური მოსწრების მქონე მოსწავლეთა ჩართულობის გაუმჯობესება საგაკვეთილო პროცესში.

მიღწეული იქნა კვლევის მიზანი, მოვახერხე მოსწავლეების ჩართვა საგაკვეთილო პროცესში. უნდა აღინიშნოს, რომ საჭიროა ამ კუთხით კიდევ ბევრია სამუშაო. აუცილებელია ინტერვენციების გამეორება და ახალის მოძიება. გასათვალისწინებელია, რომ კვლევის დროს კათედრის მასწავლებლების მიერ განხორციელებული აქტივობებით, აგრეთვე სხვადასხვა კათედრის მასწავლებელთა ურთიერთშეთანხმებით უნდა მიმდინარეობდეს უწყვეტი კავშირი. მასწავლებელმა ალტერნატიულ გზების საშუალებით მუდამ უნდა შესძლოს მიზანზე გასვლა.

სკოლის საგანმანათლებლო მიზნებიდან გამომდინარე, სასწავლო პროცესი არაერთ მიზანს ისახავს. ცხადია, ყველა მიზანი მნიშვნელოვანი და პრიორიტეტულია. ყველა მიზნის ერთობლივი შედეგი კი განათლებული, თავისუფალი, ღირსეული მოქალაქეების აღზრდაა. სწორედ მოსწავლეთა ჩართულობაა საჭირო საგაკვეთილო პროცესში. ამიტომ კვლევის დაგეგმვისას არჩევანი შევაჩერე სწორედ მოსწავლეთა ჩართულობის შესახებ. ვთვლი, რომ ამ მიმართულებით კვლევის ჩატარება და ინტერვენციები მე-7 კლასის მოსწავლეთა ჩართულობის გასაუმჯობესებლად მნიშვნელოვანი იყო, პირველ რიგში, თვითონ მოსწავლეებისათვის, რადგან ჩართულობა საჭირო ყველა სასკოლო საგნის კარგად შესასწავლად, ასევე სოციალური უნარების განსავითარებლად, რაც ხელს შეუწყობს მათ თვითდამკვიდრებასა და პიროვნულ ზრდას.

უნდა აღინიშნოს, რომ თვითონ კვლევის პროცესმა დიდი ინტერესი გამოიწვია მოსწავლეებში, მასწავლებლებსა და მშობლებში. კვლევის მიმდინარეობისას ვგრძნობდი მათ

მხარდაჭერას, თანამშრომლობს სურვილს. აღსანიშნავია კვლევის პროცესის ეთიკური მხარე, რაც, ზოგადად, კვლევისთვის მნიშვნელოვანი და აუცილებელია.

კვლევამ გამოავლინა, რომ მოსწავლეთა ჩართულობა მართლაც არის პრობლემური როგორც თვითონ ბავშვებისათვის, ასევე მათი პედაგოგებისათვის, რომ მუშაობა ამ მიმართულებით მართლაც დროული და აუცილებელი იყო.

კვლევის შედეგია ის, რომ მოსწავლეებმა:

- გაზარდეს ბუნებისადმი დამოკიდებულება;
- შეისწავლეს და შეძლეს ახალი გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის გაგება;
- გაიუმჯობესეს ინფორმაციის მოპოვების, დამუშავების და ანალიზის უნარი;
- გაიუმჯობესეს საკუთარი მოსაზრებების სწორად გადმოცემის უნარები;
- გაზარდეს ჩართულობის ხარისხი საკლასო აქტივობებში;

ჩატარებულ კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით შევიმუშავე რეკომენდაციები, რომელიც დამეხმარება მე და სხვა მასწავლებლებს საგაკვეთილო პროცესში მოსწავლეთა ჩართულობის გაზრდაში:

- გასათვალისწინებელია მოსწავლეთა ინტერესები, წინარე ცოდნა გამოცდილება დავალებების შერჩევისას;
- მკაფიო ინსტრუქციების მიცემა დავალებების შესრულებისას, რათა ყველამ შესძლოს გაგება, რომ არ დაუქვეითდეთ საგნის სწავლის სურვილი;
- სასწავლო რესურსების სწორად შერჩევა და მიზნობრივი გამოყენება;
- აუცილებელია გაკვეთილის გამდიდრება სხვადასხვა საინტერესო (ვიდეო ექსკურსიები) და სახალისო აქტივობებით;
- გასათვალისწინებელია პრაქტიკული გაკვეთილების ჩატარება;
- აუცილებელია სხვადასხვა არასაკლასო აქტივობების განხორციელება;
- სასწავლო პროექტების ხშირი დაგეგმვა-განხორციელება;
- მოსწავლეთა მონაწილეობის მიღება შეფასების რუბრიკების შექმნაში, რათა კარგად გაიგონ მნიშვნელობა და პასუხისმგებლობით მოეკიდნონ დავალებას;
- გასათვალისწინებელია ჯგუფების დაკომპლექტება განსხვავებული შესაძლებლობის მქონე მოსწავლეებით. აგრეთვე, მოსწავლეებს უნდა ჰქონდეთ საშუალება აირჩიონ ჯგუფის ლიდერი და პრეზენტატორი;
- აუცილებელია კათედრაზე ხშირად ხდებოდეს იმ მეთოდების, აქტივობების და მიდგომების გაზიარება, რომელიც გაზრდის მოსწავლეთა ჩართულობას საგაკვეთილო პროცესში;
- აუცილებელია მასწავლებელი იყოს ყოველთვის ფალსილიტატორი, რაც გაზრდის ჩართულობას. ეს თავის მხრივ ხელს შეუწყობს სწავლა სწავლების პროცესის განვითარებას;
- კარგია და ეფექტურია სოციალურ ქსელში ჯგუფის შექმნა.

კვლევის შედეგების და თვითონ კვლევის გაზიარება კოლეგებთან, დაეხმარება მათ თვითონაც წარმართონ მსგავსი კვლევები საკუთარი პედაგოგიური პრაქტიკის გაუმჯობესებისათვის, ასევე შეიმუშონ მოსწავლეზე ორიენტირებული სასწავლო გარემოს შექმნისთვის საჭირო სტრატეგიები.

ბოლოს მინდა მადლობა გადავუხადო:

- **მოსწავლეებს**--კვლევის პერიოდში აქტიური მონაწილეობისათვის.
- **მშობლებს**--კვლევის პერიოდში დახმარებისათვის და აქტიურობისათვის.
- **პედაგოგებს**--კვლევის პერიოდში მხარდაჭერისათვის და მხარში დგომისათვის.
- **დირექციას**-- სასწავლო რესურსების უზრუნველყოფისათვის და საერთოდ მხარდაჭერისათვის.
- **კლასის დამრიგებელს**--კვლევის პერიოდში აქტიური დახმარებისათვის.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. . ბლიაძე მ. „სასკოლო გეოგრაფიული განათლების მიზნები და ამოცანები“27 ოქტომბერი, 2015 , <http://maswavlebeli.ge/?p=1070>.
2. ბლიაძე მ. „გეოგრაფიის გასვლითი გაკვეთილი მუზეუმში“ 26 მარტი,2018 <http://maswavlebeli.ge/?p=17444>.
3. ბლიაძე მ. „პროექტებითი სწავლება გეოგრაფიის გაკვეთილზე“ 16ნოემბერი, 2016 <http://maswavlebeli.ge/?p=12161>.
4. ბოჭორიშვილი მ. „გაკვეთილის პროცესის წარმართვაში მოსწავლეთა მონაწილეობის თეორიული და პრაქტიკული ასპექტები „29აგვისტო,2014 <http://maswavlebeli.ge/?p=1915>.
5. გიორგაძე მ. „როგორ ვიმუშაოთ პედაგოგიურ კვლევებზე?“ ციფრული რესურსი <http://www.slideshare.net/mylenss/ss-15892201>.
6. გორგოძე ს., იმედაძე ი.,ჯანაშია ნ.,“განვითარებისა და სწავლების თეორიები“(I ნაწილი) ,მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი,2008.
7. ეროვნული სასწავლო გეგმა 2011-2016 წ.წ. <https://www.mes.gov.ge/content.php?id=3923&lang=geo>
8. ვულფოლკი ა.,“განათლების ფსიქოლოგია“2017/04, <https://libraru.iliauni.edu.ge>.
9. ზურაბაშვილი თ. „თვისებრივი მეთოდები სოციალურ კვლევაში“ სოციალურ მეცნიერებათა ცენტრი 2006წ. http://old.ucss.ge/geo/publication/publications_detail.php?ID=173
10. ინასარიძე მ,ლობჯანიძე ს,რატიანი მ, სამსონია ი. „მასწავლებლის საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარების და კარიერული წინსვლის სქემის გზამკვლევი“ნაწილი II მასწავლებლის პროფესიული განვითარების

ეროვნული ცენტრი 2016 http://tpdc.gov.ge/uploads/pdf_documents/gzamklevi%20meore%20nawili.pdf

11. ლობჯანიძე ს. „როგორ წავრმართოთ პედაგოგიური კვლევები“ ინტერნეტ ჟურნალი „მასწავლებელი“ 2012 წლის 3 მაისი <http://maswavlebeli.ge/?p=281>
12. მასწავლებელთა პროფესიული ეთიკის კოდექსი ,მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი
http://old.tpdc.ge/uploads/pdf_documents/maszavleblis_eTikis%20kodeqsikodeqsi.pdf
13. რატიანი მ., „ტრანსფერის შესახებ“2013,
<http://mastsavlebeli.ge/uploads/resursebi/manan%20ratianitransferi%202.pdf>
14. ტყემალაძე რ.,დალაქიშვილი ნ.,თოფაძე ქ.,პაჭკორია თ., ბუწაშვილი თ., „სწავლება და შეფასება“(II ნაწილი),მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ცენტრი,2011.
15. წულაძე ლ. „რაოდენობრივი კვლევის მეთოდები სოციალურ მეცნიერებებში“ თბ. 2008 , http://css.ge/files/Books/Books/raodenobrivi_kvlevis_meTobebis_saxelmzgv.pdf
16. ჭყოიძე თ. „სწავლის მოტივაციის შიგა ფაქტორები“ ჟურნალი
<http://mastsavlebeli.ge/?p=1797> .
17. ჯგერენაია ლ., „სქოლიო,სარჩევი,ბიბლიოგრაფია“
2011.28.02.,<https://www.youtube.com/watch?v=1dE108Raaak>.

დანართები

დანართი N1

სამოქმედო კვლევის ეტაპები

		ოქტ	ნოემ	დეკემ	იანვ	თებ	მარტ.	აპრ.	მაის.	ივნ.
1.	საკვლევი თემის შერჩევა	✓								
2.	ლიტერატურის მიმოხილვა	✓	✓	✓	✓	✓	✓			
3.	პრობლემების გამომწვევი მიზეზები	✓								
4.	კვლევის მეთოდოლოგია		✓							
5.	მონაცემთა შეგროვება-ანალიზი		✓	✓						
6.	დასკვნები/მიგნებები			✓						
7.	ინტერვენციების დაგეგმვა			✓						

8.	ინტერვენციების/განხორციელებები				✓	✓	✓	✓		
9.	ინტერვენციების შეფასება								✓	
10.	ანგარიშის მომზადება						✓	✓	✓	✓

დანართი N2

სამუშაო შეხვედრის ოქმები

დანართი 2.1

სამუშაო შეხვედრის ოქმი N1

ქ. ბათუმი

თარიღი:

შეხვედრას ესწრებოდნენ:

1. _____ (კათედრის თავმჯდომარე)
2. _____ (ისტორიის პედაგოგი)
3. _____ (ისტორიის პედაგოგი)
4. _____ (სამოქალაქო თავდაცვის პედაგოგი)

შეხვედრის მიზანი:

კათედრის წევრის ინფორმირება პრაქტიკული კვლევის არსის შესახებ. კვლევის პროცესში მონაწილეობისათვის მოტივაციის ამაღლება.

ამოცანები:

- ✓ კვლევის შესახებ სიტყვიერი პრეზენტაციის გაკეთება.
- ✓ საკვლევი პრობლემის იდენტიფიცირება.
- ✓ პედაგოგების აზრების გაზიარება.

შეხვედრაზე განიხილეს:

წარმოდგენილი იყო საკვლევი პრობლემა მოხდა საკვლევი პრობლემის იდენტიფიცირება და პედაგოგების აზრების გაზიარება.

დანართი 2.2

სამუშაო შეხვედრის ოქმი N2

ქ.ბათუმი

თარიღი:

შეხვედრას ესწრებოდნენ:

1. _____ (მათემატიკის პედაგოგი, დამრიგებელი)
2. _____ (ქართულის პედაგოგი)
3. _____ (ინგლისურის პედაგოგი)
4. _____ (რუსულის პედაგოგი)
5. _____ (ბუნებისმეტყველების პედაგოგი)

შეხვედრის მიზანია:

საკვლევი საკითხის შესახებ პრობლემების იდენტიფიცირება და შემდგომი ნაბიჯების განსაზღვრა.

ამოცანები:

- საკვლევი პრობლემების განხილვა.

- პრობლემების გზების ძიება.
- პედაგოგების აზრების გაზიარება განსახორციელებელ აქტივობაზე.

შეხვედრაზე განიხილეს:

წარმოდგენილი საკვლევი პრობლემის შესახებ მოხდა ამ კლასის პედაგოგების აზრების გაზიარება. გამოიკვეთა რამოდენიმე პრობლემა, რომელიც ხელს უწყობს ამ კლასში დაბალ ჩართულობას. დაისახა გზები ამ პრობლემების მოსაგვარებლად და განისაზღვრა შემდგომი ნაბიჯები.

დანართი N2.3

სამუშაო შეხვედრის ოქმი N3

ქ. ბათუმი

თარიღი:

შეხვედრას ესწრებოდნენ:

1. _____ (კათედრის თავმჯდომარე)
2. _____ (ისტორიის პედაგოგი)
3. _____ (ისტორიის პედაგოგი)
4. _____ (სამოქალაქო თავდაცვის პედაგოგი)

შეხვედრის მიზანი:

კათედრის წევრებთან კვლევის პრეზენტაციის წარდგენა.

ამოცანები:

- კვლევის შესახებ პრეზენტაციის გაკეთება.
- პედაგოგების აზრების გაზიარება.

შეხვედრაზე განიხილეს:

წარმოდგენილი იყო კვლევის პრეზენტაცია და პედაგოგების აზრების გაზიარება.

დანართი N3

პედაგოგთა კითხვები.

მოგესალმებით!

ვატარებ პედაგოგიურ პრაქტიკის კვლევას თემაზე: „მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები გეოგრაფიის გაკვეთილზე VII ბ კლასში“

თქვენი პასუხები ძალიან მნიშვნელოვანია და დამეხმარება კლასში ჩართულობასთან დაკავშირებული პრობლემების აღმოფხვრაში.

გთხოვთ გულწრფელად უპასუხოთ დასმულ შეკითხვებს!

ანონიმურობა გარანტირებულია!

1. გაქვთ თუ არა პრობლემა ჩართულობასთან დაკავშირებით თქვენს საგანში?

1. დიახ .

2. არა .

2. რა არის პრობლემის მთავარი მიზეზი?

3. მიგაჩნიათ თუ არა ჩემი კვლევის თემა აქტუალურად?

1. აქტუალურია.

2. არ არის აქტუალური.

4. რა სტატეგიებს შემომთავაზებთ ჩართულობის გასაზრდელად?

.....

5. რომელი სტრატეგია მიგაჩნიათ უფრო აქტუალურად და რატომ?

გმადლობთ თანამშრომლობისათვის!

დანართი N4

მშობელთა თანხმობის ფურცელი

გთხოვთ ნება მისცეთ თქვენ შვილს მონაწილეობა მიიღოს პედაგოგიურ პრაქტიკის კვლევაში.

გმადლობთ თანამშრომლობისათვის!

მასწავლებლის ხელმოწერა: / /

მშობლის ხელმოწერა: / /

თარიღი: __/__/____/

დანართი N5

მშობელთა ანკეტირება

მოგესალმებით!

ვატარებ პედაგოგიურ პრაქტიკის კვლევას თემაზე: „მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები გეოგრაფიის გაკვეთილზე VII ბ კლასში“

კვლევაში ჩართული არიან თქვენი შვილები თქვენი პასუხები ძალიან მნიშვნელოვანია და დამეხმარება კლასში ჩართულობასთან დაკავშირებული რობლემების აღმოფხვრაში.

გთხოვთ დასმულ შეკითხვებს უპასუხოთ გულწრფელად.

ანონიმურობა გარანტირებულია!

1. რა დროს უთმობს თქვენი შვილი გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას?

(გთხოვთ შემოხაზოთ მხოლოდ ერთი პასუხი)

1. 0-1 სთ; 2. 1-2სთ; 3. 30 წთ მდე ; 4. არ აქვს განსაზღვრული.

2. ეხმარებით თუ არა თქვენს შვილს გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებაში?

1. დიახ. 2. არაა 3. იშვიათად

3. რა სახის დახმარებას უწევთ თქვენს შვილს გეოგრაფიის სწავლების დროს?

1. ვეხმარები პრაქტიკული დავალების შესრულებისას 3. ვეხმარები რუკასთან მუსაობისას
2. ვეხმარები ტერმინოლოგიის გაგებაში 4. ვერ ვეხმარები

4. უყურებს თუ არა თქვენი შვილი შემეცნებით გადაცემებს ბუნები შესახებ?

1.დიახ. 2.არა 3.ხანდახან

5. რა არის გეოგრაფიის გაკვეთილზე თქვენი შვილის დაბალი ჩართულობის მიზეზი?

1. მასალის სირთულე 2. დამხმარე მასალის ნაკლებობა
3. არ არის ინტერესის სფერო 4. არასაკმარისი დრო

6. რას გვირჩევთ, როგორ გავზარდოთ თქვენი შვილის ჩართულობა გეოგრაფიის საგაკვეთილო პროცესში?

1.საკლასო აქტივობებით 2.კლასგარეშე აქტივობებით
3. მშობელტა ჩართულობით 4. წახალისებით

7.რა ფორმით იღებს ინფორმაციას თქვენი შვილი გეოგრაფიის შესახებ სკოლის გარეთ?

1. ინტერნეტით 2.ტელევიზია 3. დამხმარე ლიტერატურა 4. არვიცი

8.გამოიყენებს თუ არა თქვენი სვილი გეოგრაფიის ცოდნას თანამედროვე ცხოვრებაში?

1.დიახ 2.არა 3.ნაწილობრივ 4.არვიცი

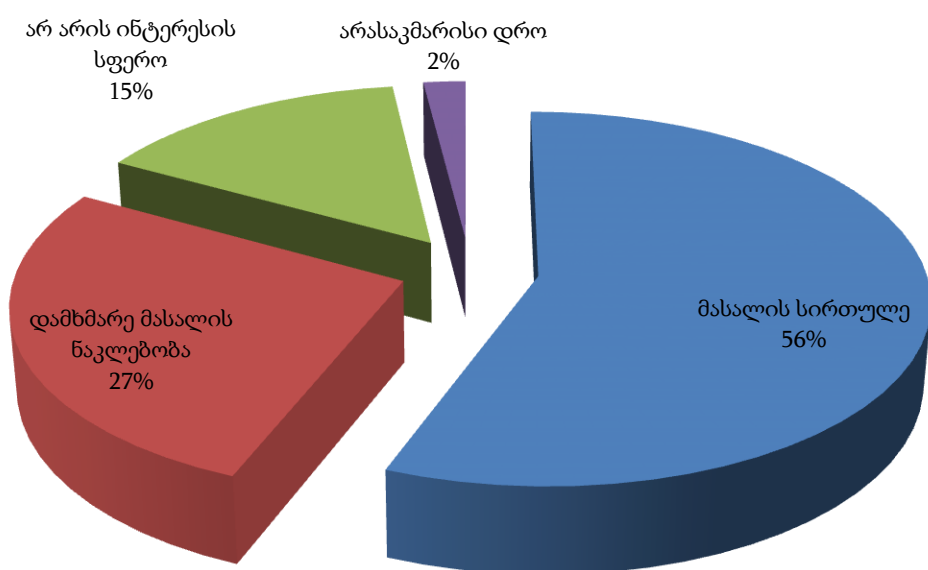
გმადლობთ თანამშრომლობისათვის!

დანართი N6

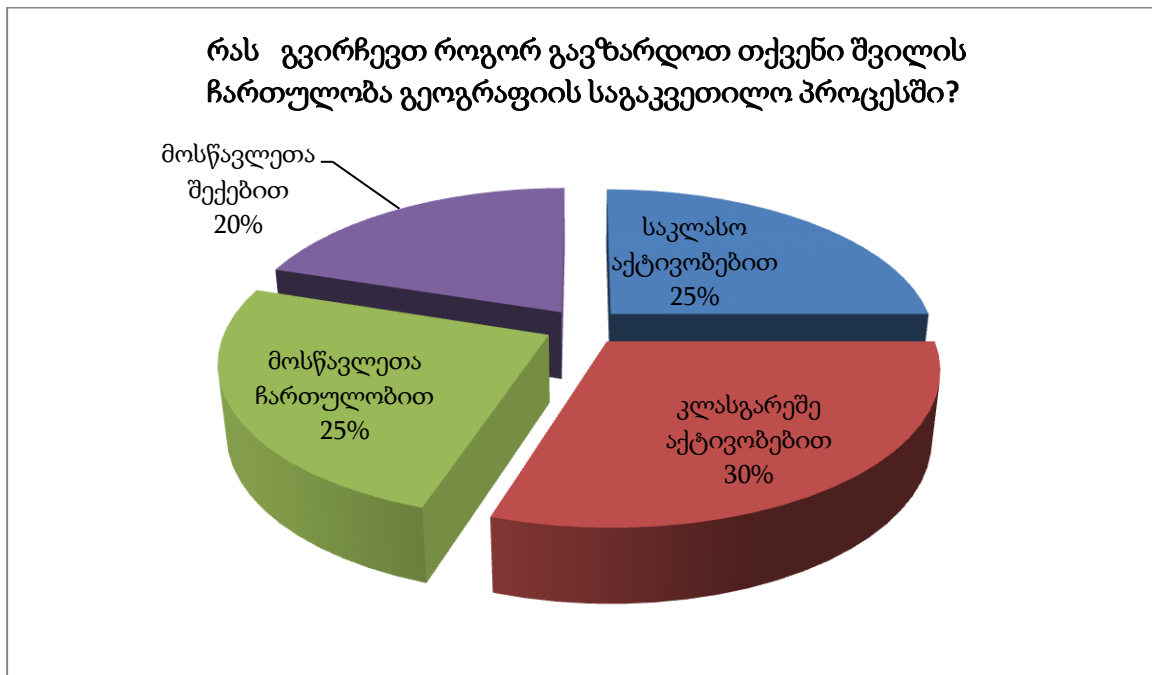
მშობელთა ანკეტების შედეგები

6.1 (შედეგი)

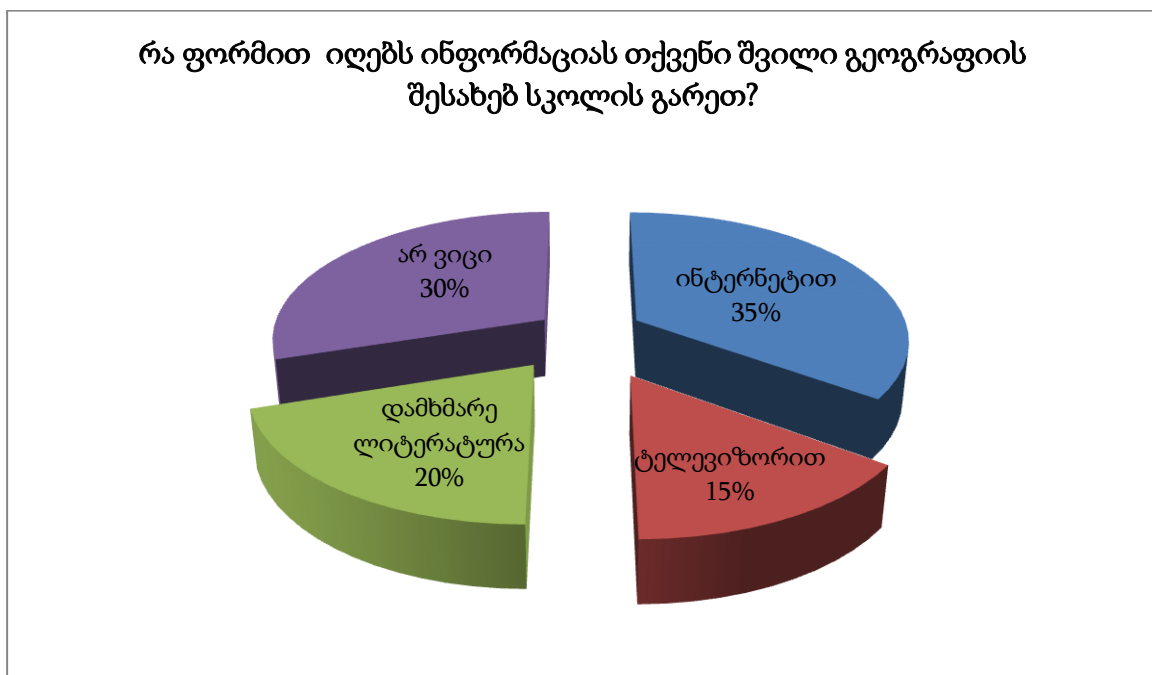
გეოგრაფიის გაკვეთილზე თქვენი შვილის დაბალი ჩართულობის მიზეზია?

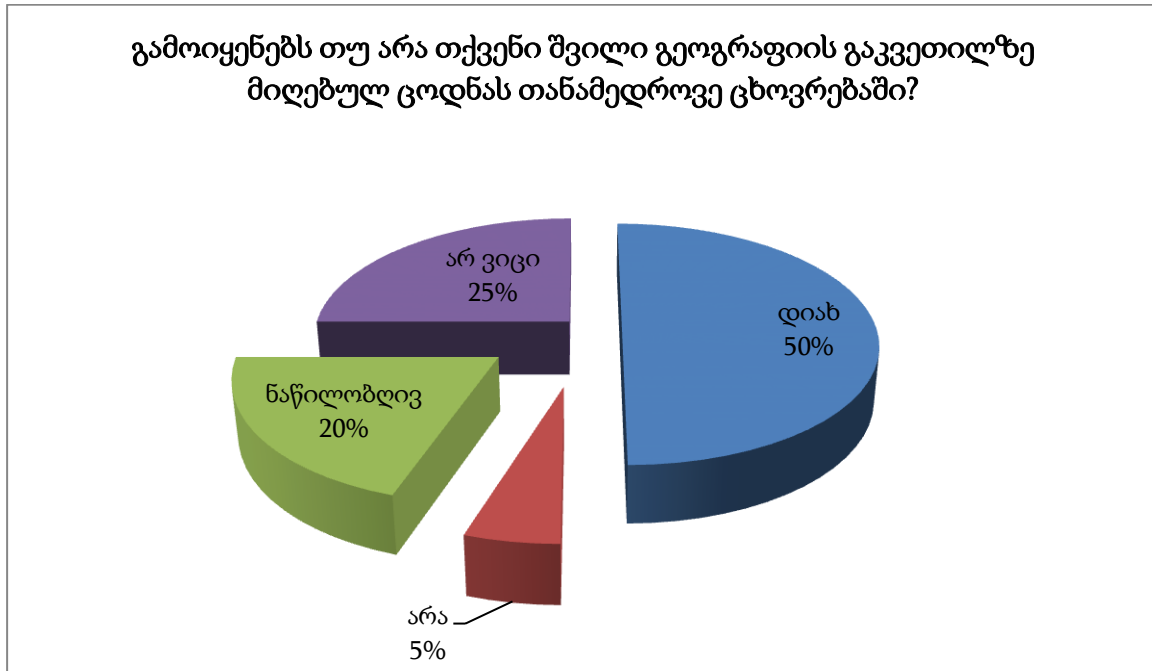
6.2 (შედეგი)

6.3 (შედეგი)

6.4 (შედეგი)

6.5.დაკვირვების ფორმა

მოსწავლეზე ინდივიდუალური დაკვირვების ფორმა/ვაკსებ ყოველი კვირის ბოლოს.

შეფასება ქულებით:

ა)დიახ-----3ქ.

ბ)ნაწილობრივ----2ქ.

გ)არა-----1ქ.

N	რიცხვი	მოსწონს სასწავლო გარემო	იცავს ქცევის წესებს	ერთვება საგაკვეთილო პროცესში	ყურადღე ბიანია	აქტიურია და მოტივირებულია	ჩართულია
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							

8							
9							
10							

დანართი N7

მოსწავლის გამოკითხვა

მოგესალმებით!

ვატარებ პედაგოგიურ პრაქტიკის კვლევას თემაზე: „მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები გეოგრაფიის გაკვეთილზე VII ბ კლასში“

კვლევაში ჩართული არის თქვენი კლასი. თქვენი პასუხები ძალიან მნიშვნელოვანია და დამეხმარება კლასში ჩართულობასთან დაკავშირებული პრობლემების აღმოფხვრაში.

გთხოვთ დასმულ შეკითხვებს უპასუხოთ გულწრფელად.

ანონიმურობა გარანტირებულია!

1. რა დროს უთმობთ გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას?

(გთხოვთ შემოხაზოთ ერთი პასუხი)

ა) 30წთ; ბ) 0.5-1სთ; გ) 1-2 სთ; დ) არ მაქვს განსაზღვრული დრო;

2. რა გიშლის ხელს მასალის ათვისებაში? (ჩაწერეთ პასუხი)

3. რატომ არის მნიშვნელოვანი მთავარი და არამთავარი მასალის დახარისხება? (ჩაწერეთ)

4. თქვენი აზრით რამდენად მნიშვნელოვანია გეოგრაფიის ცოდნა?

(გთხოვთ შემოხაზოთ ერთი პასუხი)

ა) მნიშვნელოვანია ბ) მეტ-ნაკლებად მნიშვნელოვანია გ) უმნიშვნელო დ) არ მაქვს პასუხი

5. თქვენი აზრით გამოიყენებთ თუ არა გეოგრაფიის ცოდნას თანამედროვე ცხოვრებაში?

(გთხოვთ შემოხაზოთ ერთი პასუხი)

ა) დიახ ბ) არა გ) ნაწილობრივ დ) არ მაქვს პასუხი

6. რომელ აქტივობას ანიჭებთ უპირატესობას?

ა) ჯგუფური ბ) ინდივიდუალური გ) წყვილებში დ) დისკუსია

7. რატომ ანიჭებთ არჩეულ აქტივობას უპირატესობას?

(გთხოვთ ჩაწეროთ პასუხი)

8. თქვენი აზრით რამდენად მნიშვნელოვანია გეოგრაფიის შესწავლისათვის კლასგარეშე აქტივობები? (გთხოვთ შემოხაზოთ ერთი პასუხი)

ა) მნიშვნელოვანია ბ) მეტ-ნაკლებად

გ) არ არის მნიშვნელოვანი დ) არ მაქვს პასუხი

9. რომელ კლასგარეშე აქტივობას ანიჭებთ უპირატესობას?

(გთხოვთ შემოხაზოთ ერთი პასუხი)

ა) ექსკურსია ბუნებაში ბ) ექსკურსია მუზეუმში

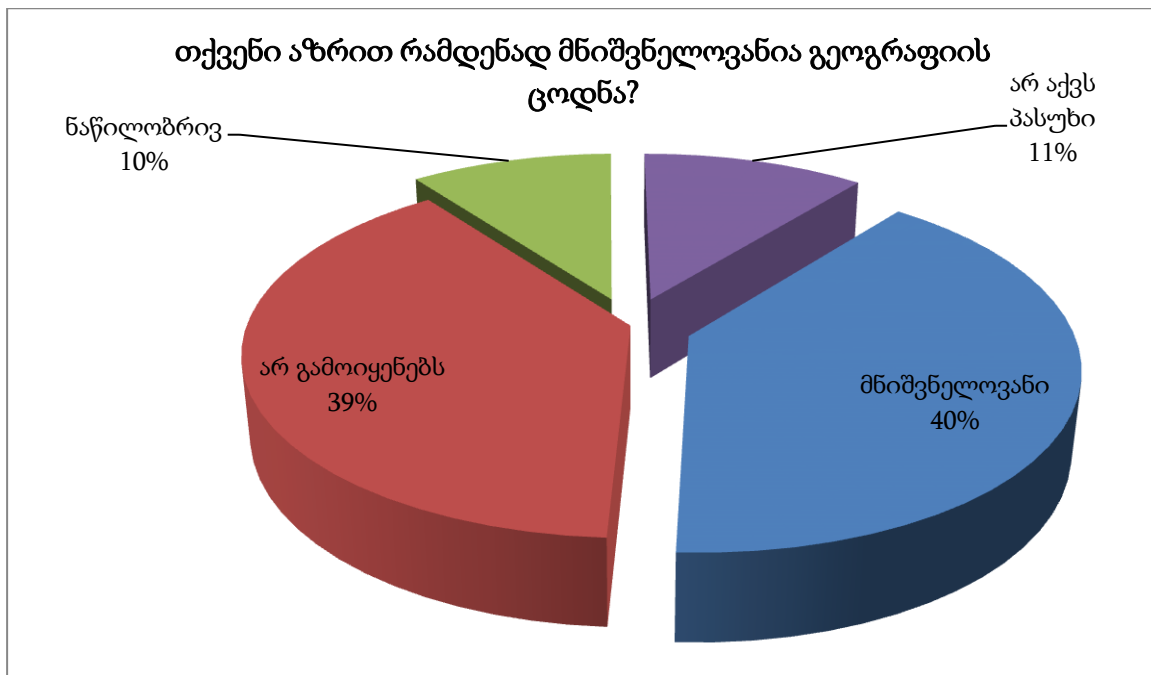
გ) პროექტი დ) ყველა ზემოთ ჩამოთვლილი

გმადლობთ თანამშრომლობისათვის

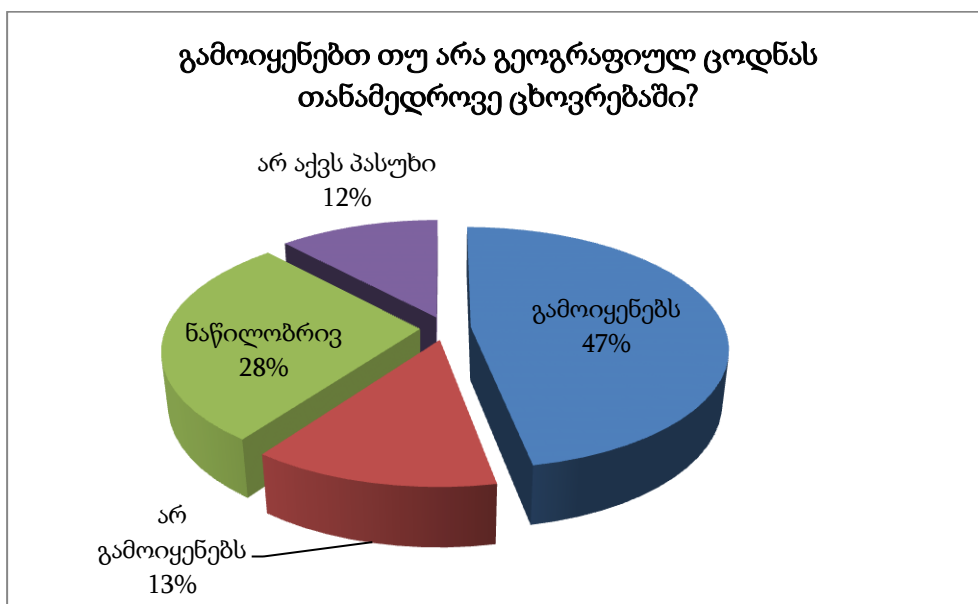
დანართი N8

მოსწავლის გამოკითხვის შედეგები

8.1 (შედეგი)

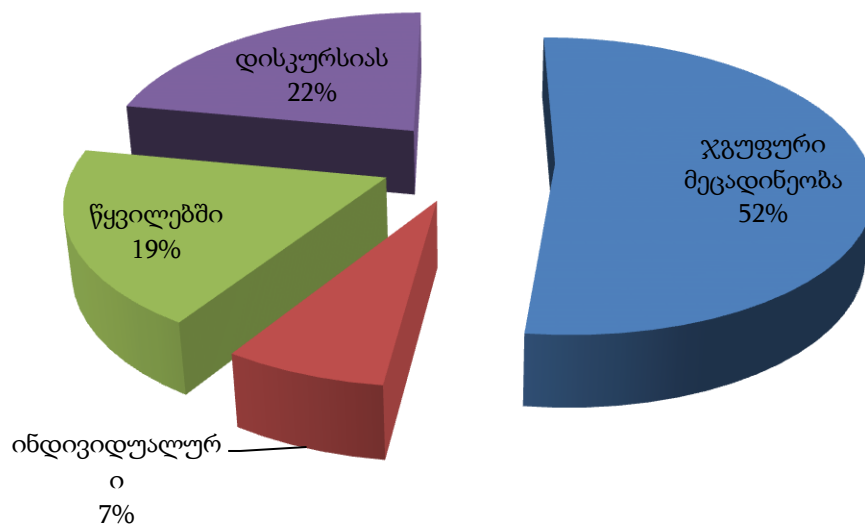

8.2 (შედეგი)

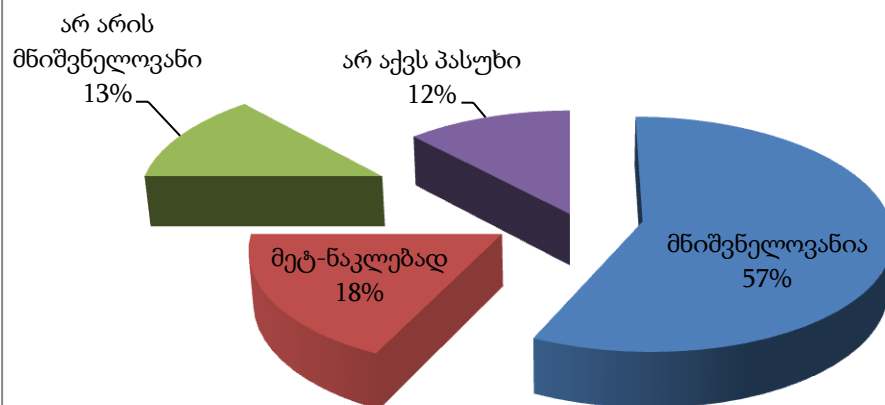
8.3 (შედეგი)

რომელ აქტივობას ანიჭებთ უპირატესობას?

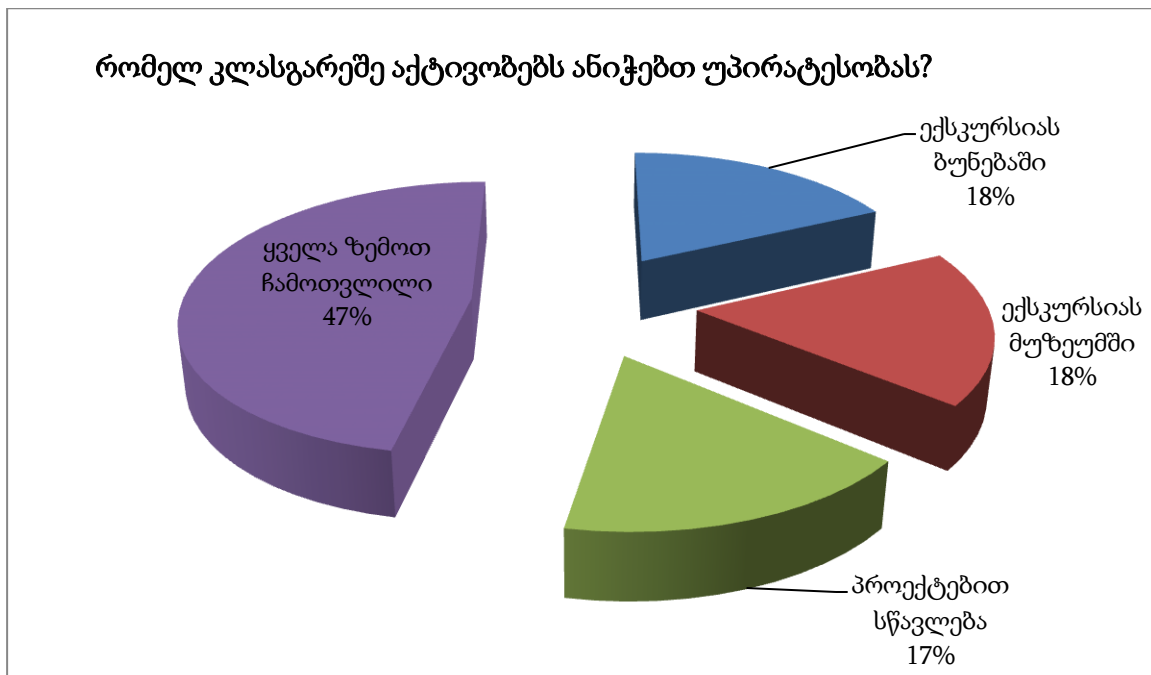

8.4 (შედეგი)

რამდენად მნიშვნელოვანია გეოგრაფიის შესწავლისათვის კლასგარეშე აქტივობები?

8.5(შედეგი)

დანართი N9

კითხვები ფოკუს-ჯგუფისათვის:

- რამდენად მნიშვნელოვანია საგანი გეოგრაფია?
- რამდენად გამოიყენებთ გეოგრაფიას თანამედროვე ცხოვრებაში?
- ვინ გეხმარებათ გეოგრაფიის სწავლის პროცესში?
- გარდა სახელმძღვანელოსი, საიდან იღებთ გეოგრაფიის შესახებ ინფორმაციას?
- რა გიშლით ხელს გეოგრაფიის გაკვეთილზე ჩართულობაში?
- როდის და როგორ იქნებით კარგად ჩართულები საგაკვეთილო პროცესში?

გმადლობთ თანამშრომლობისათვის!

დანართი N10

გასასვლელი ბილეთები

1.რა იყო გაკვეთილის მიზანი:

2.სამი ყველაზე მნიშვნელოვანი რამ,რაც ამ გაკვეთილიდან დამამახსოვრდა:

1.-----

2.-----

3.-----

3. რომელი საკითხი იყო სიახლე:

4.რა დარჩა ბუნდოვანი და გაუგებარი:

5.ამ გაკვეთილზე მიღებული ცოდნა დამეხმარება რეალურ ცხოვრებაში:

დანართიN11

მოსწავლეთა თვითშეფასების კითხვარი.

N	კრიტერიუმი	სრულიად	ნაწილობრივ	არა
1	აქტიურად ვიყავი ჩართული გაკვეთილში.			
2	დღევანდელი გაკვეთილი იყო ჩემთვის გასაგები და			

	საინტერესო.			
3	მიღებულ ცოდნას გამოვიყენებ პრაქტიკაში.			
4	განხილული თემის ფარგლებში მოვიძიებ დამატებით ინფორმაციას.			

დანართი N11.1

დისკუსიის შეფასების რუბრიკა

დონეები კრიტე რიუმები	III დონე	II დონე	I დონე
მოსმენა	ყოველთვის უსმენს და თვალყურს ადევნებს ორატორს.	ხშირად უსმენს და უყურებს ორატორს.	იშვიათად უსმენს და უყურებს ორატორს.
საუბარი	მკაფიოდ მეტყველებს და უყურებს მსმენელებს.	მეტველება ძირითადად გასაგებია, უყურებს მსმენელს. მეტველებ ა ძირითადად გასაგებია, უყურებს მსმენელებს	მეტველება არამკაფიოა, მს მენელებს უჭირთ გაგება. მეტვე ლება არა მკაფიოა.
არავერბალური კომუნიკაცია	შეუძლია ადეკვატურად აღითქვას და გამოიყენოს არავერბალური კომუნიკაციის ფორმები (თვალით, ჟესტე ბით, გამომეტყველებით,	ხშირად შეუძლია დაამყაროს არავერბალური კონტაქტი.	იშვიათად იყენებს არავერბალურ კომუნიკაციებ ის ფორმებს.

	ხმით).		
მონაწილეობა	აჩვენებს ინტერესს დისკუსიის თემისადმი საჭირო კომენტარებითა და აზრების გამოთქმით.	ძირითადად გამოხატავს ინტერესს, კომენტარები და აზრები ყოველთვის არაა თემის გარშემო.	მცირე ინტერესი აქვს. არ გამოხატავს ან ვერ უკავშირებს თავის მოსაზრებებს სადისკუსიო თემას. მცირე ინტერესი აქვს.

დანართი N11.2.

პრეზენტაციის შეფასების რუბლიკა

შეფასება კრიტერიუმები	ცუდად(1)	საშუალოდ(2)	კარგად(3)
საინტერესო შესავალი			
პრეზენტაციის საინტერესოდ და შემოქმედებითად წარდგენა.			
აუდიტორიასთან კონტაქტი			
თემის გასაგებად წარდგენა(ლოგიკური			

ჯაჭვი)			
გამართული საუბარი			
ინფორმაციის ფლობის უნარი (ადექვატური კითხვა- პასუხი)			
დროის ლიმიტის დაცვა			
ჯამური ქულა			

დანართი N11.3.

ჯგუფური მუშაობის შეფასების რუბრიკა

შეფასება კრიტე რიუმი	ცუდი	საშუალო	კარგი	ძალიან კარგი
ჯგუფის წევრები ისმენენ მასწავლებლის ინსტრუქციას და თავს ართმევენ მოცემულ დავალებას.				
იცავენ ჯგუფური მუშაობის წესებს.				
თანაბრად ინაწილებენ ფუნქციებს.				
ერთად მუშაობენ				

დასახული მიმდის მისაღწევად.				
უსმენენ და ითვალისწინებენ ერთმანეთის მოსაზრებებს.				
ჯგუფი ამზადებს პრეზენტაციას და სწორად წარმოაჩენენ მთავარ საკითხს.				
პრეზენტაციისას იცავენ დროის ლიმიტს				

დანართი N11.4.

პროექტის შეფასების რუბრიკა

ქულა კრიტე რიუმი	ელემენტარული (1ქულა)	მისაღები (2ქულა)	ოსტატური (3ქულა)
1.მიზანი	არ არის კარგად გამოკვეთილი ბუნდოვანია.	ხდება ერთ მიზანზე ფოკუსირება.	კარგად გამოკვეთილი მიზნები,მარტივად აღსაქმელი.
2.ორგანიზება	სუსტად ორგანიზებული,არ არის იდევს შორის ლოგიკური ჯაჭვი.	გააზრებულია თანმიმდევრულობა, ორგანიზების ნიშნებით,ზოგი გადასვლა იდევს შორის არის	კარგადაა ორგანიზებული ფორმატი,ლოგიკური გადასვლა ერთი იდეიდან მეორეზე,ორგანიზება ზრდის

		მარტივი,ზოგი გაუგებარი.	პროექტის ეფექტურობას.
3.შინაარსის კორექტულობა	ხშირგვხვდება ი შეუსაბამობა, მცდარი ინფორმაცია, შეყავს შეცდომაში მკითხველი / მსმენელი	ძირითადად კორექტულია, ზოგიერთი შეუსაბამო ან მცდარი ინფორმაციით	მთლიანად კორექტული, ფაქტები ზუსტი და მკაფიო
4.ენობრივი გამართულობა	ენობრივად გაუმართავი,ხშირი შეცდომები.	ენობრივად გამართული,მცირე შეცდომებით.	ენობრივად გამართული,დაცულია პუნქტუაციის ნიშნები.
5.კვლევა	კვლევა არაა ეფექტურად დაგეგმილი,გამოყენებუ ლი წყაროები არ არის სანდო ანალიზი ზედაპირულია.	კვლევა დაგეგმილია,მაგრამ ჯგუფის პოტენციალი მთლიანად არ არისგამოყენებული,ანალიზი მისაღებია.	კვლევა სწორად არის დაგეგ მილი,გამოყენებულია არაერთი წყარო და ანალიზი სიღრმისეულია.
6.თვალსაჩინოება	თვალსაჩინოებები ხშირად შინაარსთან შეუსაბამოა, ან არ არის ჯგუფის მიერ	თვალსაჩინოების კავშირი შინაარსთან არის,მაგრამ ერთფეროვანია	მრავალფეროვანი, შინაარსის შესატყვისი, აკურატულად შესრულებული
7.შემოქმედობითობა	მცირე შემოქმედებითი ენერგიის დანახარჯი ჯგუფის მხრიდან.	ზოგჯერ ჩანს ჯგუფის ორიგინალური აზრები და ეხმარება პროექტის უკეთ წარმოჩენაში.	ჩანს ჯგუფის ორიგინალობა,სიახლე და თვისებრივი ხედვა,რაც პროექტს საინტერესოს ხდის.
8.კავშირები საგნებთან	არ ჩანს ჯგუფის კომპეტენცია საგანში, გვხვდება ფაქტების უზუსტო	ზოგჯერ ჩანს მოსაზრების კავშირი ერთ ან ორ საგნიდან მიღებულ ცოდნასთან.	ჩანს მოსაზრების კავშირი ერთ ან ორ საგნიდან მიღებულ ცოდნასთან.

	ინტერპრეტირება.		
9.დასკვნები	არ არის ჩამოყალიბებული დასკვნები.	დასკვნები ჩამოყალიბებულია კვლევის ადეკვატურად, მაგრამ არ არის მკაფიო.	დასკვნებში არის სიახლე,ლოგიკური კავშირი კვლევასთან და არიდ მკაფიოდ ჩამოყალიბებული.
10.პრეზენტაცია	ეფექტურად არ არის წარმოჩენილი პროექტის არსი,უჭირს აზრის ჩამოყალიბება და პასუხის გაცემა, არ არის მიზნობრივად გამოყენებული თვალსაჩინოებები.	ბუნდოვნად აყალიბებს პროექტის ზრდს,იყენებსთვალსაჩინოებებს, პასუხობს შეკითხვების უმეტესობას.	ნათლად ჩამოყალიბებული პროექტის არსი,მკაფიო მეტყველება, იყენებს თვალსაჩინოებებს და პასუხობს ყველა კითხვას.

დანართი N12

მოსწავლეთა გამოკითხვა(მეორადი გამოკითხვა)

მოგესალმებით!

ვატარებ პედაგოგიურ პრაქტიკის კვლევას თემაზე: „მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები გეოგრაფიის გაკვეთილზე VII ბ კლასში“

ვლევაში ჩართული არის თქვენი კლასი. თქვენი პასუხები ძალიან მნიშვნელოვანია და დამეხმარება კლასში ჩართულობასთან დაკავშირებული პრობლემების აღმოფხვრაში.

გთხოვთ დასმულ შეკითხვებს უპასუხოთ გულწრფელად.

ანონიმურობა გარანტირებულია!

1.ჩართული ხართ თუ არა გეოგრაფიის გაკვეთილზე ?

ა)დიახ ბ) არაა გ) მეტ-ნაკლებად

2. რა დროს ანდომებთ გეოგრაფიის გაკვეთილის მომზადებას ?

ა)30წთ; ბ) 0.5-1სთ; გ)1-2 სთ

3. მნიშვნელოვანია თუ არა გეოგრაფიის ცოდნა?

ა.დიახ; ბ)არა;

4.განხორციელებული აქტივობიდან რომელს მიაჩნებთ უპირატესობას ? (გთხოვთ ჩაწერეთ)

5.არსებული პრობლემების გადასაჭრელად განხორციელებული აქტივობები,შეაფასეთ ქვემოთ მოცემული ქულებით.

(ჩაწერეთ სასურველი ციფრი შესაბამისი აქტივობის გასწვრივ)

5-ძალიან საინტერესო იყო.

4-მეტ-ნაკლებად აინტერესო იყო

3-სასუალოდ საინტერესო იყო

2-მეტ-ნაკლებად არ იყო სინტერესო.

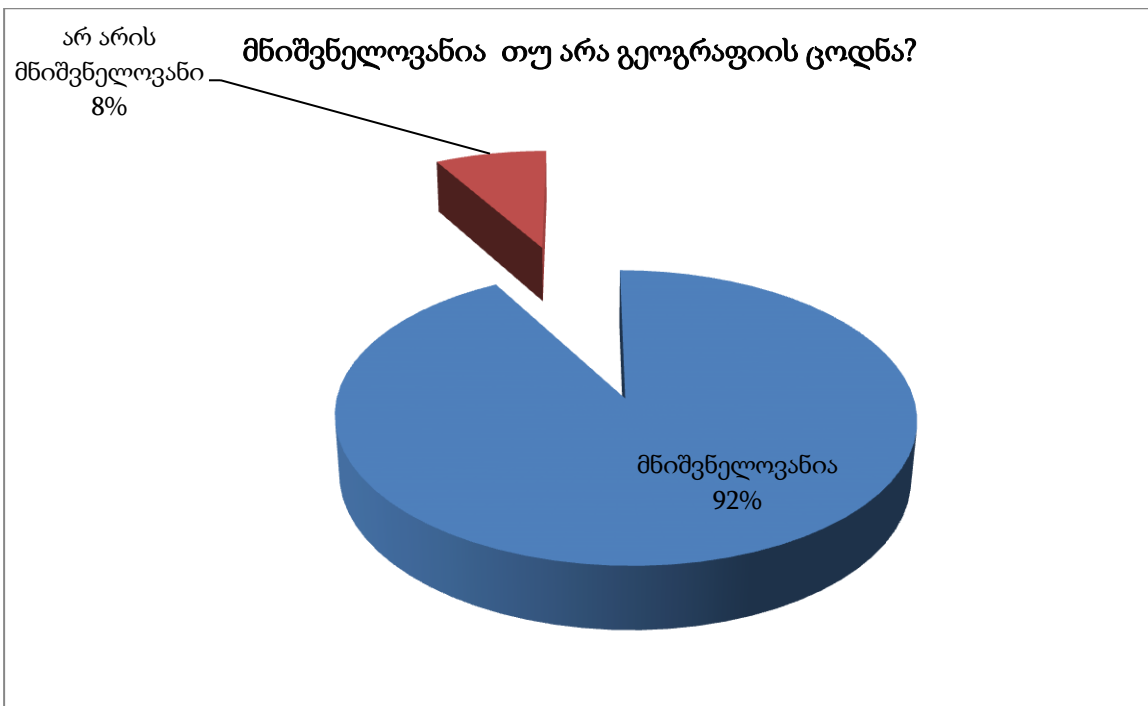
1- არ იყო საინტერესო.

ვიდეო ექსკურსიები	
პროექტი „დედამიწის დღე“	
პროექტი „წყალი და ჯანმრთელობა“	
ექსკურსია მუზეუმში	
პრაქტიკული სამუშაოები	
ჯგუფური გაკვეთილები	
გეოგრაფიის მარგალიტები	
პრეზენტაციები	
ფეიბუქ ჯგუფი	

გმადლობთ თანამშრომლობისათვის!

დანართი N13

მოსწავლეთა მეორადი გამოკითხვის შედეგი.

რეფლექსია

ჩემი პედაგოგიური პრაქტიკის კვლევის თემა არის: **“მოსწავლეთა ჩართულობის პრობლემა და მისი გადაჭრის გზები გეოგრაფიის გაკვეთილზე VIII კლასში.”**

კვლევის მიზანი: მე-7 ბკლასში გეოგრაფიის გაკვეთილზე გაიზარდოს მოსწავლეების ჩართულობა საგაკვეთილო პროცესში.

კვლევის სამიზნე ჯგუფი არის ქ.ბათუმის N6 ფიზიკა -მათემატიკის საჯარო სკოლის მე-7 ბ კლასის 33 მოსწავლე.

კვლევაში გამოყენებული მეთოდებია:

- რაოდენობრივი(ანკეტირება).
- თვისობრივი(დაკვირვება,ფოკუს ჯგუფი)
- გამოკითხვა(ღია და დახურული კითხვები)

კვლევაში განხორციელებული ინტერვენციებია:

- თანამშრომლობა მოსწავლეებთან და მათ მშობლებთან. საჭიროების შემთხვევაში დამატებითი მუშაობა მოსწავლეებთან მათთვის მნიშვნელოვან საკითხებზე.
- გაკვეთილების დაგეგმვა ჯგუფური მუშაობის და პრაქტიკული სამუშაოების გამოყენებით(ადგილის გეგმა, რელიეფური რუკების დამზადება, ფლუგერების დამზადება და სხვა).
- ვიდეო ექსკურსიების გამოყენება-განხილვა გაკვეთილზე.
- პროექტებით სწავლება (პროექტი „დედამიწის დღე“, პროექტი „სუფთა წყალი ჯანმრთელობის საწინდარია“.)
- მუზეუმების საგანმანათლებლო პროგრამებში მონაწილეობა (ექსკურსია მხარეთმცოდნეობი მუზეუმში).
- გეოგრაფიული ტერმინოლოგიის სკივრი.
- სოციალურ სივრცეში ჯგუფის შექმნა.
- სასწავლო რესურსების შექმნა დ გამოყენება.

კვლევის თემის პრობლემის მოსაგვარებლად , საკითხის ღრმად წვდომისათვის, ვიხელმძღვანელებ:

- მეთოდური ლიტერატურით;
- ეროვნული სასწავლო გეგმა;
- სხვადასხვა მეცნიერთა მოსაზრებებით.

კვლევის შედეგი :მოსწავლეთა ძირითადი ნაწილი გააქტიურდა, ჩაერთო საგაკვეთილო პროცესში და შედეგი მივიღე საკმაოდ საინტერესო, გამოიმუშავეს უნარები და აიმაღლეს ცოდნის დონე.

კოლეგებთან გაზიარება:ჩემი კვლევა გავუზიარე კოლეგებს კათედრის სხდომაზე და პედაგოგიური საბჭოს სხდომაზე(12.06.2019). წარვადგინე Power Point-ში გამზადებული პრეზენტაცია.მიმოვიხილე ყველა ის ძირითადი საკითხი,რომელიც კვლევაში არის მოცემული.ყურადღება გავამახვილე პრობლემის აქტუალობაზე, ვისაუბრე განხორციელებულ ინტერვენციებზე და შედეგზე. აგრეთვე წარვადგინე მეთოდები(რაოდენობრივი და თვისობრივი),რითაც ვიხელმძღვანელებ კვლევის პერიოდში,განვიხილე საკითხთან დაკავშირებული ლიტერატურა და ყურადღება გავამახვილე რეკომენდაციებზე.კოლეგებს ვთხოვე გამოეთქვათ საკუთარი აზრი,გაიმართა დიალოგი,მივიღე უკუკავშირი .მათ აღიარეს რომ ეს პრობლემა არის საბაზო და საშუალო საფეხურებზე და შესაბამისად ეს კვლევა მათაც დაემარებათ პრობლემის გადაჭრაში.პედაგოგებმა აგრეთვე აღნიშნეს, რომ პრობლემის საბოლოოდ აღმოსაფხვრელად მასწავლებლებს დიდი ძალისხმევა დასჭირდებათ .ვფიქრობ კვლევაში მოცემული მეთოდები, ინტერვენციები და რეკომენდაციები დაეხმარება მათ აღნიშნული პრობლემის მოსაგვარებლად.პირადად ჩემთვის მნიშვნელოვანია ჩემი კოლეგების უკუკავშირი,ვფიქრობ მომავალში უფრო საინტერესო ინტერვენციების დაგეგმვას.

ვფიქრობ ჩემ მიერ ჩატარებული კვლევა სარგებელს მოუტანს მოსწავლეებს, მასწავლებლებს და პირადად მე(მკვლევარ მასწავლებელს).

სარგებელი მოსწავლეებისათვის:მოსწავლის ინტერესი სწავლისადმი,ზრუნვა ერთმანეთზე,კომუნიკაცია,თანამშრომლობა ,მაღალი აკადემიური მოსწრების ხარისხი,მიზნისკენ სწრაფვა და სხვა დიდადაა დამოკიდებული სასწავლო პროცესში მოსწავლეთა ჩართულობაზე .ჩემ მიერ განხორციელებული კვლევა საშუალებას მისცემს მოსწავლეებს დაძლიონ ის პრობლემები,რომლებიც ხელს უშლის გაკვეთილში მაღალი ჩართულობის უზრუნველსაყოფად.მოსწავლის ინტერესებსა და საჭიროებაზე მორგებული აქტივობები,მეთოდები,სასწავლო

ექსკურსიები და განხორციელებული პროექტები საფუძველია იმისა რომ მოსწავლეს სწავლის სურვილი გაუღვივდეს, დაინტერესდეს გეოგრაფიის თემატიკით და სასწავლო პროცესით, ამით გაიზრდება აკადემიური მოსწრება,შესაბამისად შესაძლებელი გახდება ესგ-ს მისაღწევ შედეგზე გასვლა.

სარგებელი მასწავლებლებს: ჩემი ჩატარებული კვლევა,განხორციელებული ინტერვენციები და რეკომენდაციები, ვფიქრობ ჩემს კოლეგებსშესაძლებლობას მისცემს და დაეხმარება საგაკვეთილო პროცესში ჩართულობასთან დაკავშირებული პრობლემების დაძლევაში,რაც თავის მხრივ სწავლა-სწავლების ხარისხს გააუმჯობესებს.

სარგებელი მკვლევარი მასწავლებლისთვის: ვფიქრობ,აღნიშნული კვლევა ჩემთვის სასარგებლო იქნება,რადგან მოსწავლეთა ჩართულობის გაზრდით მოიმატებს სწავლების ხარისხი,ვუპასუხებ ესგ-ს მოთხოვნებს და გავალთ საგნობრივი სტანდარტით განსაზღვრულ შედეგზე.რაც, მთავარია მოსწავლეებს გაეზრდებათ ინტერესი ჩემი საგნის მიმართ, დაინახვენ გეოგრაფიის შესწავლის აუცილებლობას და საჭიროებას.

კვლევის უარყოფითი მხარედ მიმაჩნია ის რომ მოსწავლეთა ნაწილმა ღია კითხვებში თავი აარიდა საკუთარი აზრის დაფიქსირებას ან დაეხარა ჩაწერა.ვფიქრობ,კარგი იქნებოდა თუ მოსწავლეები ხშირად მიიღებენ მონაწილეობას მსგავს გამოკითხვებში,რადგან საკუთარი აზრის ჩამოალიბებას და კრიტიკულ აზროვნებას მიეჩვიონ.

კვლევის დადებით მხარედ მიმაჩნია ის, რომ კვლევის პროცესში პრობლემები არ შემქმნია, მოსწავლეთა აქტივობა მაღალი იყო,რადგან გათვალისწინებული იყო მათი სურვილები და ინტერესები.ინტერვენციების განხორციელების შემდეგ ვაკვირდებოდი მოსწავლეთა ჩართულობის პროცესს.მიმაჩნია, რომ გეოგრაფიაში საგაკვეთილო ჩართულობა მაქსიმალური გაიზარდა,რაც მათ აკადემიურ მოსწრებაში აისახა.ვფიქრობ ჩემმა კვლევამ და კვლევის შედეგად განხორციელებულმა ინტერვენციებმა მიზანს მიაღწია.

მასწავლებელი:

ლ.მურადაშვილი

14.06.2019.